

Jeugdbeleid 2021-2024

De Basis voor Groei!

Mei 2021

Voorwoord wethouder Ans Hartnagel

Kinderen en jongeren in Nederland behoren tot de gelukkigste kinderen van de wereld. Dit blijkt al meerdere jaren op rij uit onderzoek van Unicef. Maar ook opgroeien in een welvarend land is geen garantie, er zijn grote verschillen en niet alles gaat goed.

Capelse kinderen en jongeren moeten kansrijk, veilig en gezond kunnen opgroeien. En dat vraagt in Capelle net dat beetje méér, want veel van de kinderen in Capelle groeien op zonder beschermende factoren zoals een positief en sterk sociaal netwerk of positieve rolmodellen en mét risicofactoren zoals armoede of ouders met psychische problemen. Hier moeten en willen we iets aan doen. We hebben in Capelle de afgelopen jaren al veel neergezet. Er is een sterke basis en daar ben ik blij mee. Maar we zijn er nog niet en we willen bovendien meer. Ik hoor nog te veel verhalen waar ik van schrik of boos om kan worden. Daar komt door corona, armoede nog eens een nieuwe kwetsbare groep bij.

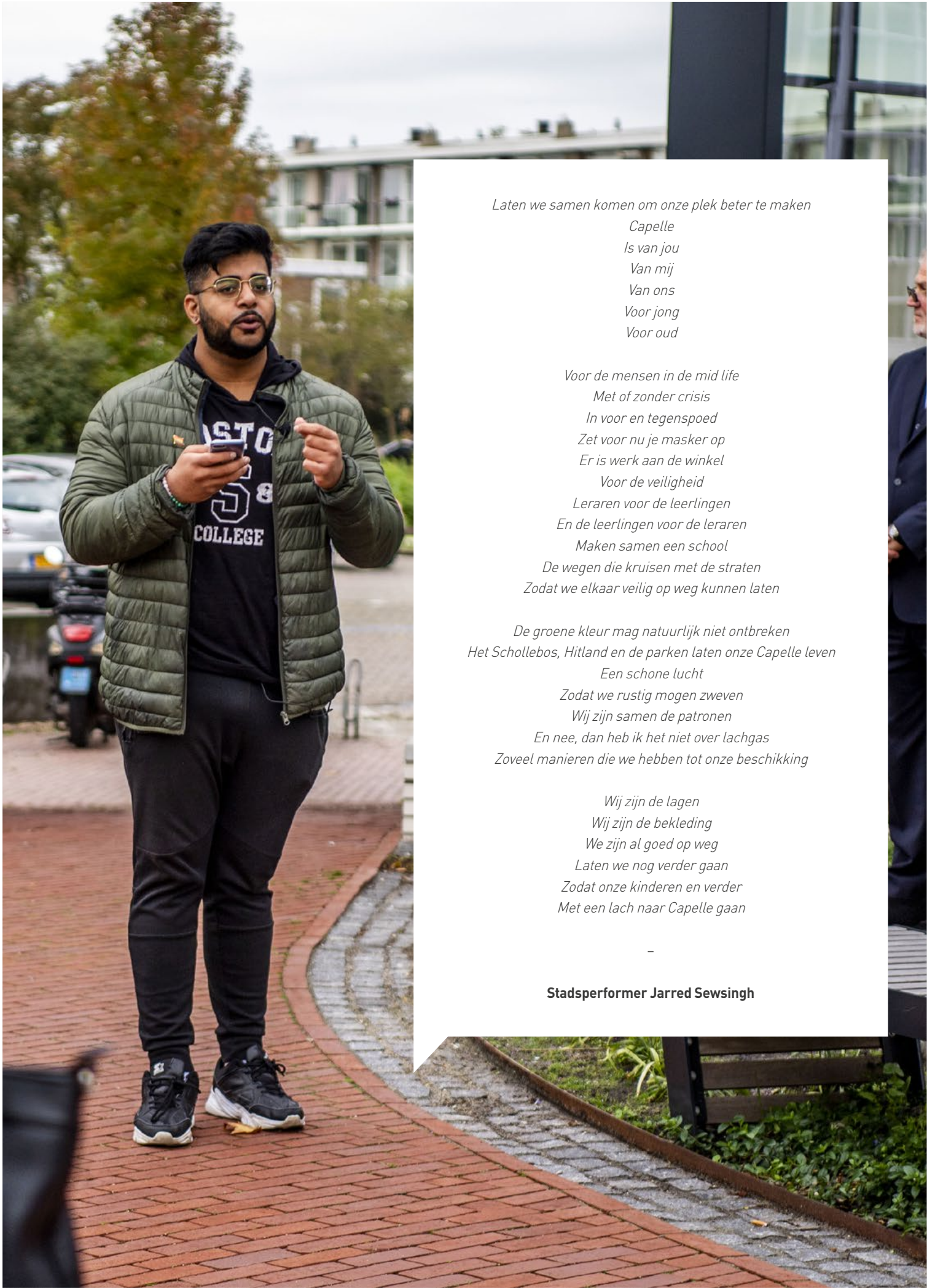
Ons motto voor het jeugdbeleid is dan ook: 'Mag het een beetje méér zijn ...'. We investeren in sterkere, meer weerbare kinderen, jongeren en opvoeders. Daarom willen we KinderLabs in meer wijken. En werken we samen met het onderwijs aan veiligheid in en rond de scholen. En werken we aan bewustwording over veilig en verantwoord social mediagebruik. We willen jongeren en hun opvoeders helpen om gezonde keuzes te maken. En als er ondersteuning nodig is willen we er zo vroeg mogelijk bij zijn.

In Capelle geven we kinderen en jongeren een extra zetje in de rug, we geven hen ruimte om zichzelf te ontdekken en ontwikkelen. Aan de andere kant hebben kinderen en jongeren ook grenzen nodig en als het nodig is zullen we ook corrigerend op te treden. Zo helpen we kinderen op te groeien en te ontwikkelen tot stabiele en gelukkige volwassenen.

“Ik wil zorgen dat die guppies een goede toekomst tegemoet gaan”

Wethouder Ans Hartnagel

Laten we samen komen om onze plek beter te maken

Capelle

Is van jou

Van mij

Van ons

Voor jong

Voor oud

Voor de mensen in de mid life

Met of zonder crisis

In voor en tegenspoed

Zet voor nu je masker op

Er is werk aan de winkel

Voor de veiligheid

Leraren voor de leerlingen

En de leerlingen voor de leraren

Maken samen een school

De wegen die kruisen met de straten

Zodat we elkaar veilig op weg kunnen laten

De groene kleur mag natuurlijk niet ontbreken

Het Schollebos, Hitland en de parken laten onze Capelle leven

Een schone lucht

Zodat we rustig mogen zweven

Wij zijn samen de patronen

En nee, dan heb ik het niet over lachgas

Zoveel manieren die we hebben tot onze beschikking

Wij zijn de lagen

Wij zijn de bekleding

We zijn al goed op weg

Laten we nog verder gaan

Zodat onze kinderen en verder

Met een lach naar Capelle gaan

—

Stadsperformer Jarred Sewsingh

Inhoudsopgave

1	Inleiding	6
1.1	Mag het een beetje meer zijn?!	6
1.2	Verantwoording	6
1.3	Samenhang	6
1.4	Totstandkoming	7
1.5	Leeswijzer	7
1.6	Covid-19	8
	Staat van de jeugd	9
2	Uitgangspunten voor Capels jeugdbeleid	10
2.1	Voor iedereen	10
2.2	Voorkomen is beter	10
2.3	Positief en effectief	10
2.4	Samen	11
3	Kansen krijgen en meedoen	12
3.1	Talenten ontdekken	12
3.2	Meepraten en meedoen	12
3.3	Schoolprestaties	13
3.4	Speerpunten	14
4	Veilige gezinnen, scholen en wijken	18
4.1	Veilige en sterke gezinnen	18
4.2	Veilig online	18
4.3	Veilige scholen	19
4.4	Veilig op straat en in de wijk	19
4.5	Speerpunten	22
5	Gezond opgroeien	24
5.1	Gezondheidszorg	24
5.2	Seks	25
5.3	Mentale gezondheid	26
5.4	Leefstijl	26
5.5	Speerpunten	28
6	Monitoring	30
7	Financiën	31
	Bijlagen	35
	Bijlage 1: Staat van de Jeugd uitgebreid	36
	Bijlage 2: Evaluatie Vreedzaam	48
	Bijlage 3: Nulmeting	52
	Bijlage 4: Samenvatting Verantwoording Jeugdnota 2017-2020	54

1. Inleiding

1.1 Mag het een beetje meer zijn?!

Mag het een beetje meer zijn?! Dit is het motto voor de komende jaren voor het Capelse jeugdbeleid. We zijn op de goede weg, maar Capelle wil meer. Als Capelle leggen we de lat hoog en zijn soms eigenzinnig in onze aanpak. Capelle heeft, als grootstedelijke gemeente, jeugdproblematiek die groter is dan het landelijk gemiddelde. Er groeien verhoudingsgewijs meer kinderen op in kwetsbare gezinnen. Kwetsbaar omdat er zorgen zijn over inkomen en schulden. Kwetsbaar omdat opvoeders er alleen voor staan, zonder partner of sterk sociaal netwerk. Voor deze kwetsbare groep is het risico groot om buiten de boot te vallen. Wij vinden het daarom extra belangrijk om met kracht te blijven investeren in een kansrijke opvoeding, succesvolle scholing, veilige omgeving en een gezonde ontwikkeling van Capelse kinderen en jongeren. Wij gaan daarom nog meer en nog beter inspelen op dat wat kinderen en jongeren nodig hebben om zich positief te ontwikkelen en hun talenten volledig te ontplooiën.

1.2 Verantwoording Jeugdbeleid 2017-2020: aanbevelingen

Opgroeien in Capelle is relatief fijn. Jongeren en professionals zijn het daarover eens.

Bij de Verantwoording van het Jeugdbeleid 2017-2020 blijkt het volgende:

- Hoewel er momenten zijn en bepaalde wijken waar jongeren zich minder veilig voelen, zijn er ook veel plekken waar zij zich welkom voelen.
- Er wordt veel georganiseerd op het gebied van sport, cultuur en muziek. Vooral de activiteiten van Sportief Capelle, de KinderLabs, het CJG en CAPSLOC worden zeer positief gewaardeerd en zouden in de nieuwe jeugdnota worden doorgezet of zelfs uitgebreid.
- Het aanbod gericht op de weerbaarheid en sociaal-emotionele ontwikkeling van jongeren is divers en uitgebreid.
- Voor jongeren die willen, zijn er veel mogelijkheden voor jongerenparticipatie.
- Voor ouders zijn er veel mogelijkheden voor ondersteuning bij de opvoeding en daar wordt veel gebruik van gemaakt en dit wordt goed gewaardeerd.

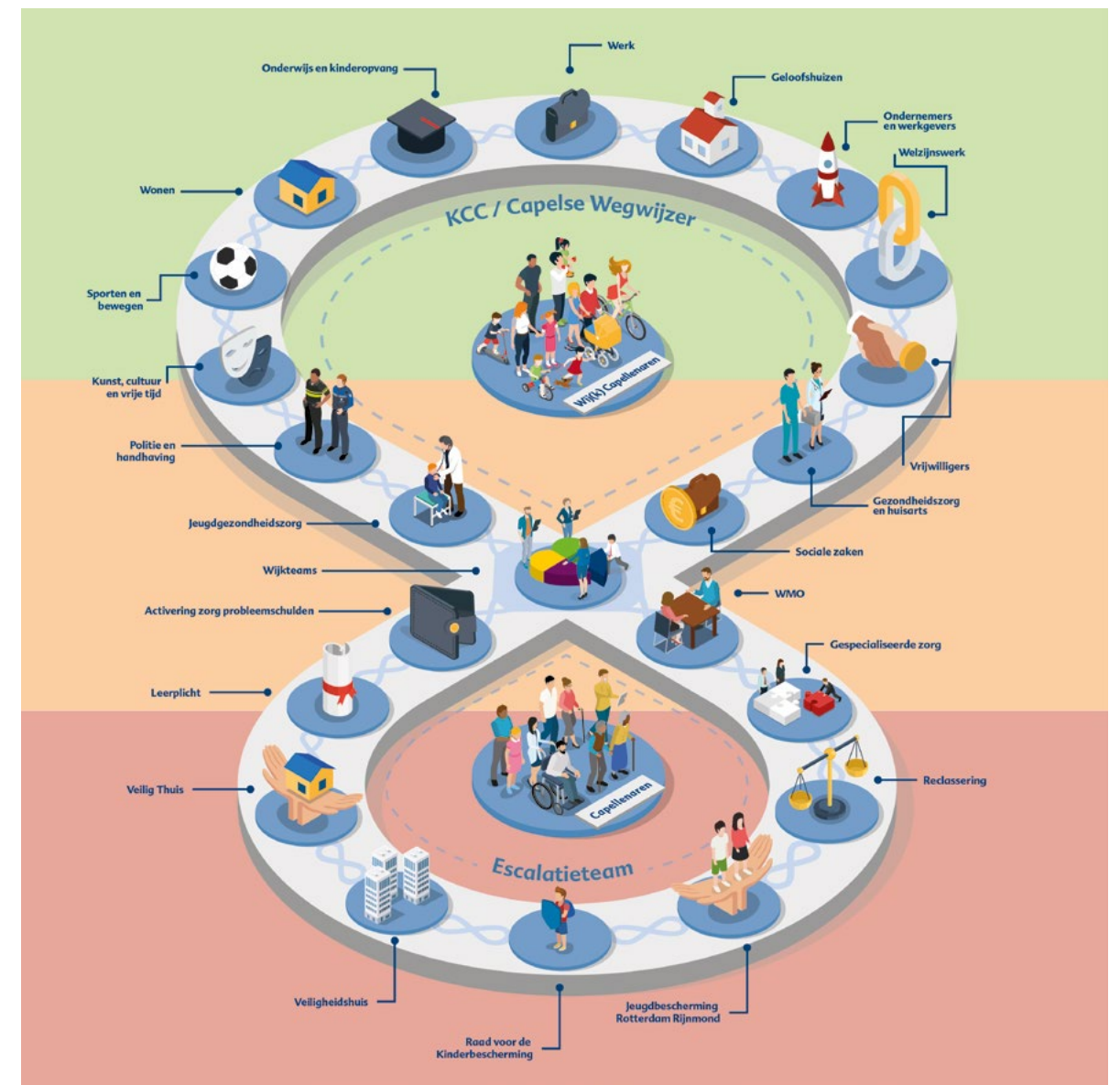
Er zijn ook onderdelen waarbij de resultaten (nog) uitblijven en waarbij we onze inzet opnieuw moeten bepalen, zoals

- structurele voorlichting over seks en relaties,
- een intensievere aanpak rondom pesten,
- meer aandacht voor de rol en gevaren van social media, het vergroten van ouderbetrokkenheid,
- het evalueren van preventieve programma's en
- meer inzet op stevig jongerenwerk.

In deze jeugdnota geven we aan hoe we hier mee aan de slag gaan. De conclusies uit de Verantwoording van het Jeugdbeleid 2017-2020 zijn als bijlage aan deze nota toegevoegd.

1.3 Samenhang

Bij opgroeiende jeugd zijn veel mensen en organisaties betrokken en jeugdbeleid raakt veel beleidsterreinen. In deze jeugdnota is vastgelegd welke ambities en prioriteiten de gemeente heeft voor preventief jeugdbeleid, waaronder het gezondheidsbeleid voor kinderen en jongeren vanuit de Wet Publieke Gezondheid (Wpg) en de vertaling van de landelijke nota gezondheidsbeleid. Het gezondheidsbeleid voor volwassen en ouderen is opgenomen in het Beleidskader maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en gezondheid.

Voor jeugdigen en opvoeders die extra ondersteuning en/of hulp nodig hebben bij het opgroeien of opvoeden, is er al het Beleidskader Jeugdhulp 2019-2022 'Met het Oog op hun Toekomst'. In deze nota wordt om deze reden niet op jeugdhulp ingegaan. Elementen uit dit jeugdkader raken de jeugdhulp vanzelfsprekend wel (met name preventie en toegang tot de algemene voorzieningen).

Ook voor een groot aantal andere beleidsterreinen die in deze nota worden genoemd, is al beleid vastgesteld. Zoals de Visie Sociaal Domein 'Capelle: Voor Elkaar', 'Leren voor het Leven 2016-2020', de notitie Onderwijskansenbeleid 'Kansen voor ieder kind', de aanpak laaggeletterdheid: (Digi)taal begint lokaal 2020, het Beleidskader Armoede en schulden 2016-2020 en het Veiligheidsbeleid 2019-2022. In deze jeugdnota sluiten we aan bij de uitgangspunten van deze beleidsstukken.

In het figuur bovenaan deze pagina is een beeld geschetst van het sociaal domein in Capelle. Deze Jeugdnota gaat vooral over het groene deel van de tekening (basisinfrastructuur), maar ook de verbinding met partijen en onderwerpen van het oranje deel.

1.4 Totstandkoming Jeugdnota

Bij het schrijven deze nota zijn we gestart met de aanbevelingen vanuit de evaluatie van de vorige Jeugdnota. We hebben gebruik gemaakt van allerlei beschikbare cijfers (onder andere uit de bewonersenquête, de Enquête Veilig Opgroeien 2019, het NJI en de GGD Jeugdmonitor 2019). Ook hebben we inspiratie opgedaan bij een aantal regiogemeenten. Daarnaast hebben we (grotendeels online) gesprekken gevoerd met het Kindercollege, de Capelse Jongerenraad (CJR), Stichting Welzijn Capelle (SWC), het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), Sportief Capelle, diverse scholen, kinderopvang en andere (jeugd)professionals. Tenslotte hebben we samen met de CJR een online themabijeenkomst georganiseerd voor de gemeenteraad, waar de jongerenraad presentaties heeft gegeven over onderwerpen die zij belangrijk vindt.

1.5 Leeswijzer

In Hoofdstuk 2 schetsen we kort de staat van de jeugd in Capelle aan den IJssel (in bijlage 1 is een uitgebreid overzicht met kwantitatieve data opgenomen). De uitgangspunten van het Capelse jeugdbeleid worden in hoofdstuk 3 toegelicht. In hoofdstuk 4 t/m 6 werken we de pijlers Kansrijk, Veilig en Gezond uit door te schetsen wat we de komende jaren willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen. In hoofdstuk 7 geven we aan hoe we de voortgang monitoren en in hoofdstuk 8 bespreken we de financiële consequenties van de Jeugdnota.

1.6 Covid-19

In de periode dat deze Jeugdnota is opgesteld, heeft het COVID-19-virus toegeslagen en dit heeft een grote invloed op de samenleving. Kinderen en jongeren zaten maandenlang thuis van school, sport, uitgaan, vrienden en bijbaan. Ze hebben digitaal onderwijs gehad of hebben dat nog steeds voor een deel en hebben misschien wel een achterstand opgelopen in het onderwijs. Ze zijn daarnaast sterk beperkt in hun vrije tijd en daarmee in hun ontwikkeling tot volwassene. Duidelijk is dat voor jongeren het leven minder leuk is geworden sinds de coronacrisis. Naarmate de crisis voortduurt, komen er steeds meer jongeren met klachten zoals stress, eenzaamheid en aanhoudende vermoeidheid¹.

Jongeren maken zich vooral zorgen over hun mentale gezondheid, de studie(voortgang), werk en inkomen en hun sociale leven. Jongeren tussen de 13 en 18 zijn het meest bezorgd over hun sociale leven². Jongeren tussen 18 en 27 jaar zijn het meest bezorgd zijn over hun werk en inkomen. Zo geeft een aantal jongeren aan geen of minder werk te hebben, vanwege de coronacrisis. Er zijn ook jongeren die aangeven (tijdelijk) geen stage te kunnen lopen. Daarnaast laten jongeren die dit jaar afstuderen weten dat zij onzeker zijn of zij na de opleiding snel genoeg werk zullen vinden of met een vervolgopleiding kunnen starten.

Over het effect en de duur van deze crisis kunnen we op dit moment alleen maar speculeren. Vaststaat dat het gevolgen zal hebben voor de (financiële) situatie van veel Capellenaren én op de toekomst en de economie van de stad als geheel. We maken ons zorgen dat hierdoor meer kinderen in armoede zullen opgroeien en dat meer kinderen slachtoffer kunnen worden van huiselijk geweld. Wat de gevolgen ook zullen zijn, uitgangspunt van het beleid blijft dat iedereen de ondersteuning en aandacht krijgt die hij of zij nodig heeft om kansrijk, veilig en gezond op te groeien. Dit plan geeft daarvoor de richting aan voor de komende jaren.

¹ Opiniepanel Eén Vandaag, september 2020, 25.000 respondenten

² Nederlands Jeugdinstituut, 2020

Staat van de jeugd

In deze paragraaf in vogelvlucht een aantal cijfers die kenmerkend zijn voor Capelle aan de IJssel. We hebben hiervoor gebruik gemaakt van de meest recente cijfers van het CBS (maart 2021) en de Capelse Armoedemonitor 2019.

Capelle aan den IJssel telt in 2020 **67.122 inwoners**. Daarvan is **27,4 procent** jonger dan 25 jaar, dat zijn **18.362 jongeren**. In 2019 zijn **652 kinderen** geboren in Capelle. Met veruit de meeste Capelse kinderen en jongeren gaat het goed.

Eenoudergezinnen

Landelijk gezien groeit 16 procent van de minderjarige kinderen op in een eenoudergezin. In Capelle aan den IJssel is dat ruim **26 procent**.

Kinderen in gezinnen met een laag inkomen

Gemiddeld groeien in Nederland 1 op de 12 kinderen op in een gezin met een laag inkomen. In Capelle aan den IJssel was dit in 2019 maar liefst 1 op de 5 kinderen. Dit zijn **2.702 kinderen**.

Kinderen in een eenoudergezin, kinderen met een niet-westerse migratieachtergrond en kinderen uit de wijken **Oostgaarde Noord, Middelwatering Oost, Schenkel en Schollewaard Zuid** behoren vaker tot een gezin met een laag inkomen dan kinderen uit andere wijken. Van de eenoudergezinnen heeft **51 procent** een inkomen tot 120 procent van het sociaal minimum.

Zorggebruik

21 procent van alle kinderen uit gezin met laag inkomen heeft een indicatie Jeugdwet tegenover 12 procent van de kinderen uit gezinnen met een hoger inkomen.

In bijlage 1 is nog meer cijfermateriaal te vinden over de staat van de jeugd in Capelle aan den IJssel.

2. Uitgangspunten voor Capels Jeugdbeleid

Ons doel is helder en concreet. Capelse kinderen en jongeren groeien gezond en veilig op en krijgen voldoende kansen om zich te ontwikkelen en mee te doen in de samenleving. We zetten in op het versterken van kinderen, jongeren en hun opvoeders. Daarbij gaan we uit van hun talenten en de ontwikkeling daarvan. Wij vinden het belangrijk dat het veilig is zowel thuis als op straat en op scholen. En we vinden het belangrijk dat kinderen en jongeren gezond kunnen opgroeien, zowel mentaal als fysiek, en dat hun opvoeders ze daar goed bij kunnen helpen. In ons Capelse jeugdbeleid leggen we de lat hoog en soms zijn we eigenwijs in hoe we het doen.

2.1 Voor iedereen

Het Capelse jeugdbeleid is er voor iedereen in Capelle van 0 tot en met 23 jaar.

Met het overgrote deel van deze groep gaat het gelukkig goed, op kleine, alledaagse problemen na die gewoon bij opgroeien en het leven horen. Voor deze groep zorgen we voor goede basisvoorzieningen om te spelen en zich te ontwikkelen en een positief opgroeklimaat.

Bij een kleine groep ontbreken beschermende factoren zoals een positieve identiteit of sociaal-emotionele vaardigheden en steun van belangrijke volwassenen. Of ze groeien op in een gezin met weinig geld, schulden of geweld. Voor deze groep zetten we extra in op het versterken van het kind en het gezin.

2.2 Voorkomen is beter dan genezen

We geloven in de kracht van een sterk opvoednetwerk en het versterken van het 'normale' leven. Preventie speelt hierin een belangrijke rol. Niet alleen willen we voorkomen dat jeugdigen hulp nodig hebben, ook willen we voorkomen dat problemen van jongeren verergeren. We doen veel om kinderen en jongeren in Capelle extra kansen te geven, maar stellen ook grenzen en grijpen in als dat nodig is.

Investeren in een positieve opvoeding, een succesvolle schoolloopbaan en een brede ontwikkeling van jongeren is de basis voor een goed welzijn, economische zelfstandigheid en meedoen aan de samenleving. Investeren in beschermende factoren zoals een ondersteunende en stimulerende omgeving is extra nodig voor kinderen die opgroeien met meer risico's, net als scherp signaleren op risicofactoren. Denk bijvoorbeeld aan kinderen waarvan een ouder een stoornis of beperking heeft, aan kinderen die in een eenoudergezin opgroeien of aan kinderen waarvan de opvoeders moeite hebben met de Nederlandse taal en/of cultuur. Aandacht voor preventie leidt ertoe dat risico's en ernstige problemen minder vaak voorkomen. Dat voorkomt zorgen bij gezinnen en scheelt de samenleving geld.

Hiermee sluiten we aan bij de Visie Sociaal Domein en het Beleidskader Jeugdhulp waarin is opgenomen dat de sociale opvoedomgeving centraal staat en dat we door meer inzet op preventie willen voorkomen dat zwaardere, duurdere zorg nodig is.

2.3 Positief en effectief

Een positief jeugdbeleid gaat ervan uit dat elk kind talenten heeft en ieder kind meedoet. Ook betekent het dat kinderen leren om verantwoordelijkheden te dragen voor zichzelf en hun omgeving.

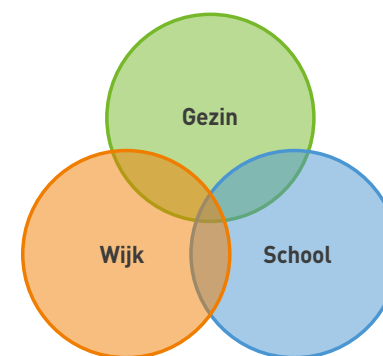
Veel beleid richt zich op bestrijding van problemen. Schooluitval bijvoorbeeld, maar ook overlast, criminaliteit, huiselijk geweld et cetera. Die inzet is nodig: als er een probleem is, moet het aangepakt worden. Maar het probleem aanpakken is niet altijd oplossen. Zeker bij hardnekkige, complexe problemen is het belangrijk dieper te graven om te zien wat eronder zit. Vanaf de wortel dus.

Volgens het factorenmodel dat het Nederlands Jeugd Instituut (NJI) samen met de gemeente Rotterdam heeft ontwikkeld zijn de sociale en emotionele vaardigheden van kinderen, stabiele, sterke opvoeders en de sociaaleconomische status de drie factoren die het meeste impact hebben op kansrijk, veilig en gezond opgroeien. Het versterken van de sociale en emotionele vaardigheden van kinderen en jongeren staat daarbij met stip op één. Weerbaarheid, zelfvertrouwen en positieve identiteit hebben een preventieve invloed op zowel kansen, gezondheid als veiligheid. Daarom zetten we daar in ons beleid stevig op in door onder andere de subsidie Weerbaarheid voor de scholen en de inzet op talentontwikkeling.

2.4 Samen

Centraal in onze visie Sociaal Domein staat de sociale opvoedomgeving. De activiteiten en voorzieningen, de ondersteuning en begeleiding die worden geboden vanuit het positief jeugdbeleid delen wij in Capelle in naar drie domeinen: Thuis, School en de Wijk. Hiermee sluiten wij aan bij de leefgebieden en tijdsindeling van het kind en de jongere: kinderen en jongeren groeien op in een thuissituatie, gaan naar school en komen in contact met anderen via buitenspelen, een sportclub of op een andere manier waarop zij hun vrije tijd besteden. De drie domeinen vormen samen de zogenaamde pedagogische driehoek.

In het gemeentelijke beleid is het belangrijk om de balans tussen deze domeinen te bewaken en deze domeinen te verbinden. Want de thuissituatie, de leefomgeving en school zijn allemaal van invloed op de ontwikkeling van het kind en ze hebben ook veel invloed op elkaar.

Als Capellenaar, vrijwilliger of professional ben je mede-opvoeder. Je geeft ruimte aan kinderen om even aan ouderlijk toezicht te ontsnappen en toch veilig te zijn, geeft steun aan opvoeders bij onzekerheden of problemen in de opvoeding of helpt met praktische steun (zoals het opvangen van kinderen) en (ervarings)kennis en kunde.

In Capelle aan den IJssel zijn naast de opvoeders veel partijen betrokken bij de sociale opvoedomgeving, onder andere het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), de kinderbuurtcoaches en jongerenwerkers van Stichting Welzijn Capelle (SWC), scholen, kinderopvang en Sportief Capelle. Met al deze partijen hebben we contact en ten aanzien van een groot aantal hiervan heeft de gemeente een sturende rol. Zo werken we voor onze Capelse kinderen, lossen we samen dingen op en hebben we het goed voor elkaar!

3. Kansen krijgen en meedoen

We willen dat alle Capelse kinderen en jongeren in een uitdagende en stimulerende omgeving opgroeien. Capelle wil voor haar jeugd een omgeving waarin zij hun talenten ontdekken en versterken, leren en doen wat ze leuk vinden. We willen dat de fysieke leefomgeving zo is ingericht dat het bijdraagt aan ontmoeting, sport/spel en bewegen, en ontspanning.

We willen het zelfvertrouwen, zelfrespect en toekomstperspectief van Capelse kinderen en jongeren versterken. En daarmee de kans op meedoen in de samenleving vergroten.

Capelse kinderen en jongeren hebben inspraak en tellen mee. We vinden het belangrijk dat kinderen en jongeren al op jonge leeftijd leren om mee te praten over wat hun aangaat en om positief om te gaan met dingen die op hun afkomen.

3.1 Talenten ontdekken en versterken

Ieder kind heeft talenten. Wij willen dat alle talenten die kinderen en jongeren hebben tot hun recht komen. Talenten als samenwerken, luisteren, doorzetten of creatief denken zijn net zo waardevol als talenten op sportief gebied of op school. Wij vinden het belangrijk dat zo veel mogelijk kinderen en jongeren aan sport, cultuur en vrijwilligerswerk deelnemen. Belemmeringen als een beperkt gezinsbudget nemen we zoveel mogelijk weg door de regelingen in het Kindpakket.

In Capelle is er veel te doen voor de jeugd op het gebied van sport, spel en cultuur. Via onder andere de Brede Schoolactiviteiten, sportverenigingen, Sportief Capelle, de muziekschool, het Jeugdtheaterhuis, de KinderLabs, het jongerenwerk en CAPSLOC van Welzijn Capelle krijgen kinderen en jongeren volop de kans om hun talenten te ontdekken en te versterken. Uit de verantwoording van de Jeugdnota 2017-2020 blijkt dat de deelname aan sport, spel en cultuur in Capelle hoog is en dit willen we ten minste zo houden. Wel zien wij mogelijkheden om meer samenhang aan te brengen in de activiteiten van de Brede Schoolnetwerken en de KinderLabs omdat hier soms overlap bestaat. Zonder dat we daarbij tekort doen aan de doelstelling van de brede school om een breed en aantrekkelijke aanbod te bieden voor alle kinderen. Daarnaast willen wij ook kijken naar een samenhangende vakantieprogrammering voor de kinderen in de kwetsbare buurten.

3.2 Meepraten en meedoen

In Capelle vinden we jeugdparticipatie belangrijk. Het is belangrijk voor kinderen en jongeren om serieus genomen te worden, je gehoord en gezien te voelen en mee te doen. Dit helpt ze om zich op positieve wijze te ontwikkelen naar volwassenheid. We zijn dan ook trots op het brede aanbod aan mogelijkheden voor jeugdparticipatie dat wij hebben en die willen wij behouden.

Het Kindercollege is een succesvol middel om kinderen in de basisschoolleeftijd te laten ervaren en te laten zien dat zij deel uitmaken van onze gemeente en daar ook invloed op uitoefenen. De in 2015 voor het eerst georganiseerde Kinderconferentie is inmiddels ook niet meer weg te denken uit Capelle. Tijdens deze tweejaarlijkse conferentie worden specifieke thema's met een groot aantal basisschoolkinderen besproken. In Oostgaarde is een kindervijakraad gevormd en is een wijkmantest opgesteld. Acties uit het manifest zijn uitgevoerd, zoals "Gewoon schoon". Een kindervijakraad bestaat uit democratisch gekozen leerlingen van verschillende scholen in de wijk. De kindervijakraad vergadert over wat zij belangrijk vindt in haar buurt en maakt hier afspraken over. In Schenkel wordt gewerkt aan de vorming van een kindervijakraad.

Ook de Capelse Jongerenraad (CJR) is meer dan 10 jaar een vast aanspreekpunt voor de gemeentelijke organisatie. De CJR is het afgelopen jaar betrokken bij een andere aanpak van jongerencommunicatie, heeft meegedacht over de coronamaatregelen en meegewerkt aan een campagne om jongeren op te roepen mee te doen aan het voorkomen van corona. Daarnaast vraagt de CJR specifiek aandacht voor de thema's veiligheid op school en in de buitenruimte en voor duurzaamheid.

Sinds 2016 werken we in de vier wijken met kwetsbare buurten (Schenkel, Oostgaarde, Schollevaar en Middelwatering) samen met de basisscholen met de methode de Vreedzame Wijk. Deze methode zet in op het leren om conflicten op te lossen, verantwoordelijkheid te dragen en elkaar respectvol en positief te benaderen.

De Vreedzame Wijk heeft de afgelopen jaren in Capelle steeds meer bekendheid gekregen en het gedachtegoed van de methode wordt ondersteund door de partners in ons jeugdbeleid. Anderzijds constateren we in sommige wijken een stagnatie van de invoering omdat partners aangeven dat de uitwerking onvoldoende aansluit bij de vragen die er leven in de wijken.

De afgelopen jaren is er veel geïnvesteerd in het werken met het programma en we willen 'het kind niet met het badwater' weggooien. Uit een analyse die wij hebben uitgevoerd naar de stand van zaken van het werken met het programma en naar wat het tot nu toe heeft opgeleverd, concluderen wij dat de invoering van de methode aanpassing behoeft aan de Capelse situatie [zie bijlage 2 voor de volledige analyse].

De financiële situatie van ouders bepaalt in belangrijke mate in hoeverre kinderen kunnen meedoen. Uitgangspunt van ons armoedebetleid is dat kinderen ondanks de beperkte financiële middelen van hun ouders volwaardig kunnen meedoen in de samenleving, zowel nu als later als volwassene. Om te zorgen dat minder geld bij ouders niet leidt tot een gebrek aan kansen voor kinderen, biedt het Capelse armoedebetleid met het Kindpakket verschillende regelingen zodat alle kinderen kunnen meedoen op verschillende terreinen. Opgroeien in een situatie van voortdurend geldzorgen gaat vaak echter verder dan te weinig geld voor spullen en uitstapjes. Het heeft grote invloed op allerlei aspecten van het dagelijkse leven van kinderen, zoals schoolprestaties, sociaal welbevinden en de psychische en fysieke gezondheid. Hierdoor is minder perspectief voor hen op een goede toekomst. Een effectiever aanpak voor deze kinderen vraagt de komende tijd meer samenhang tussen de verschillende beleidsterreinen -zoals armoede/schulden, onderwijs, gezondheid, jeugd(hulp)-, om zo kinderen en ouders beter te kunnen helpen. Vanuit het Beleidskader aanpak armoede en schulden 2021-2024 -waarin het bestrijden van armoede onder kinderen een speerpunt is- gaan we daarom een Actieplan integrale aanpak armoede kinderen opstellen en uitvoeren.

'Meedoen' wordt vanuit het armoedebetleid ook bevorderd door preventie van financiële problematiek, door middel van financiële educatie via activiteiten als de Week van het Geld, extra aandacht voor 18 jaar worden, budgettraining voor jongeren en het programma in de KinderLab

3.3 Schoolprestaties

Ieder kind en iedere jongere heeft het recht om te leren en om zich van jongs af aan zo goed mogelijk te ontwikkelen. In Capelle werken we nauw samen met voorschoolse voorzieningen en de scholen om te zorgen voor een succesvolle schoolloopbaan voor de Capelse jeugd. Met de inzet van Leerplicht en RMC (regionaal meld- en coördinatiepunt Voortijdig Schoolverlaten) werken we aan het voorkomen van Voortijdig Schoolverlaten, zodat zoveel mogelijk Capelse jongeren een diploma halen. En we investeren in goede schoolgebouwen.

In Capelle is er een relatief grote groep kinderen die risico loopt op onderwijsachterstand³. Om dit risico te verkleinen hebben we ons Onderwijskansenbeleid (2020). Uit landelijk onderzoek blijkt dat een groot aantal kinderen en jongeren het onderwijs verlaat zonder het vereiste taalniveau te beheersen. Tenminste 1 op de 10 kinderen loopt daarmee risico op laaggeletterdheid⁴. En dat heeft gevolgen voor de latere kansen op een zelfstandig leven met betaald werk en een goede gezondheid. Om de cyclus van laaggeletterdheid te doorbreken is inzet op preventie cruciaal. Omdat laaggeletterdheid vaak van opvoeders op kind wordt doorgegeven, moet de taalontwikkeling van kinderen en hun opvoeders gezamenlijk – en niet alleen via aparte activiteiten – aangepakt worden. Dat doen we via onze Aanpak Laaggeletterdheid (2020).

Wij vinden het belangrijk dat opvoeders betrokken zijn bij de school van hun kind. Als opvoeders betrokken zijn is dat positief voor de schoolprestaties, blijven kinderen minder vaak zitten en vallen minder vaak uit op school. Wij horen van zowel scholen als kinderopvangorganisaties in Capelle dat er een groep ouders en opvoeders is die zij moeilijk kunnen bereiken en dat ze zoeken naar een aanpak hiervoor.

3.4 Speerpunten voor 2021-2024

KinderLabs en Brede School

In de kwetsbare buurten in Schollevaar en Middelwatering zijn er in 2018 en 2020 KinderLabs opgezet met een activiteiten aanbod op het gebied van taal, gezondheid, talentontwikkeling en financiële educatie. Het succes van de KinderLabs is groot en daarom willen wij, zodra er daarvoor een geschikte locatie beschikbaar is, in Schenkel en Oostgaarde ook een KinderLab te realiseren. Dit was ook een aanbeveling bij de Verantwoording van de Jeugdnota 2017-2020

Daarnaast heeft Capelle al langer de Brede School. Basisscholen stellen op wijkniveau een naschools activiteitsaanbod samen voor leerlingen van de betreffende scholen. Voor scholen in kwetsbare buurten wordt extra budget beschikbaar gesteld zodat er meer activiteiten georganiseerd kunnen worden.

Wij willen het activiteiten aanbod van de KinderLabs en de Brede School meer gaan afstemmen op elkaar waardoor we meer bereiken voor kinderen in een achterstandsituatie. Voor deze kinderen willen wij ook een meer samenhangend activiteiten aanbod in de schoolvakanties. Ook dit was een aanbeveling in de Verantwoording van de Jeugdnota 2017-2020. Daarnaast vinden we het belangrijk om in het aanbod van de KinderLabs en de Brede School nog meer de nadruk te leggen op het aanleren van 21e- eeuwse vaardigheden, zoals kritisch en creatief denken, samenwerken en het hebben van sociale- en culturele vaardigheden. Deze vaardigheden zijn nodig voor jeugdigen om goed om te gaan met alles wat op ze afkomt.

Aanbod 12+

Er is een breed scala aan voorzieningen en activiteiten waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten, onder andere CAPSLOC, 't Pleintje, Huis van de Wijk Fascinatio, de JOP's en Cruijff Courts, activiteiten van het jongerenwerk in de buitenruimte.

³ Notitie onderwijskansen 2020

⁴ I. Christoffels, A. Groot, C. Clement & J.F. Lam (2017). Preventie door interventie: Literatuurstudie naar lees- en schrijfachterstanden bij kinderen en jongeren. 's Hertogenbosch

Toch geven met name jongeren tussen 12 en 14 jaar aan dat er voor hen weinig te doen is in de wijk of buurt. Voor een deel komt dit omdat jongeren niet weten wat er is. De communicatie hierover sluit niet altijd aan bij hun leefwereld. Voor een ander deel bevestigen zowel professionals in de wijken als de VO-scholen dat er een duidelijke behoefte is aan meer naschools aanbod en activiteiten van het jongerenwerk voor deze doelgroep. Het naschools activiteiten aanbod breiden wij uit door de inzet van Homepage, een naschools programma op de VO-scholen van Sportief Capelle en het jongerenwerk van Welzijn Capelle.

Meidenwerk

We vinden het belangrijk dat er aandacht is voor meisjes binnen het jongerenwerk. Het aanbod van het gemengd jongerenwerk sluit niet altijd aan bij meiden. Als jongens dominant aanwezig zijn, blijven veel meiden weg of mogen van hun ouders niet meedoen. Ook zijn er verschillen in het volwassen worden van meiden en jongens. Zo is er binnen het meidenwerk meer aandacht voor het verbeteren van het zelfbeeld van meiden, seksuele bewustwording en weerbaarheid, dan in gemengd jongerenwerk. Wij nemen meidenwerk expliciet op in onze opdracht aan Welzijn Capelle.

Focus jongerenwerk

Wij zien dat er de afgelopen jaren een verschuiving heeft plaatsgevonden in het jongerenwerk van laagdrempelige en kortdurende ondersteuning en activiteiten gericht op talentontwikkeling naar individuele jongeren coaching. Deze vorm van jongerenwerk beweegt zich inhoudelijk meer richting jeugdhulp en trajectbegeleiding. De jongerenwerkers hebben ingespeeld op de toenemende vraag naar individuele begeleiding en ondersteuning van jongeren die veelal problemen ervaren op meerdere levensgebieden. Dit is een logische ontwikkeling vanuit de gedachte dat we vroeg willen signaleren en zwaardere zorg willen voorkomen. Echter, het groepsgewijze en preventieve ambulante jongerenwerk is hiermee onder druk komen te staan. Het gat dat hierdoor is ontstaan, is de afgelopen periode deels opgevuld met tijdelijke projecten en/of tijdelijke middelen.

Wij willen dat het jongerenwerk zich weer meer gaat richten op kortdurende ondersteuning en activiteiten voor en door jongeren gericht op talentontwikkeling. In onze opdracht aan Welzijn Capelle nemen wij dit op. Wanneer sprake is van problematiek die langer duurt of buiten de 'scope' van het jongerenwerk valt moet (eerder) worden doorverwezen naar partners voor hulpverlening of andere ondersteuning aan de jongeren.

Communicatie voor jongeren door jongeren in Capelle

Communiceren met jongeren blijft voor ons als gemeente en onze maatschappelijke partners een uitdaging. We zijn gestopt met de website Jong In Capelle omdat dit geen goede manier bleek om Capelse jongeren te bereiken en te informeren. Daarom gaan we samen met onze partners een nieuwe invulling geven aan de manier waarop we jongeren bereiken met informatie over activiteiten, over het lokale hulp- en voorzieningenaanbod of over onderwerpen zoals vriendschap, eenzaamheid, seksualiteit, schulden. Jongeren weten als geen ander wat zich in hun eigen leefwereld afspeelt en met welke vragen of dilemma's zij te maken krijgen. We willen daarom jongeren zelf een rol geven bij het ontwikkelen van een aanpak waarmee we Capelse jongeren beter bereiken.

De Vreedzame Wijk

Wij ontwikkelen een Capelse variant van de Vreedzame Wijk. Het gedachtegoed van het programma en de kinderbuurtcoaches willen wij behouden. In de voorzieningen zoals het KinderLab en de jongerenvoorzieningen wordt gewerkt met de methode. Samen met de kinderbuurtcoaches werken wij de variant verder uit.

Rolmodellen: Big Brothers Big Sisters

Uit gesprekken met professionals komt regelmatig terug dat er behoefte is aan positieve rolmodellen voor kinderen en jongeren uit Capelle die vanuit het gezin niet voldoende steun en/of positieve normen meekrijgen. We introduceren daarom het project Big Brothers Big Sisters (BBBS) in Capelle.

De stichting BBBS zet vrijwilligers/mentoren in voor jongeren die dat nodig hebben. De vrijwilliger spreekt als Big Brother of Big Sister wekelijks af met zijn of haar "Little" om samen iets leuks te ondernemen. Wat zij vervolgens gaan doen kan van alles zijn. Bijvoorbeeld samen voetballen, praten over school of knutselen. Uiteindelijk gaat het erom dat de vrijwilliger en het kind een vriendschap opbouwen waarbij het kind zich gemotiveerd voelt het beste uit zichzelf te halen, maar ook risicovol gedrag weet te vermijden en zijn/haar schoolopleiding afrondt. Eind 2022 evalueren we dit project.

Onderwijskansenbeleid en Gelijke Kansen Alliantie

De kaders voor het onderwijskansenbeleid vanaf 2020 staan in de notitie 'Kansen voor ieder kind'. Wij willen dat de kansen voor kinderen worden vergroot door mogelijk te maken dat onze educatieve partners, in aansluiting of als vervolg op de voorschoolse periode, meer en verschillende activiteiten voor de doelgroep ontwikkelen en uitvoeren. Dit doen we aan de hand van de thema's taalstimulering, ondersteuning en zorg, pedagogisch partnerschap, doorgaande ontwikkelingslijn en aansluiting voor- en voerschoolse voorzieningen-basisonderwijs-voorgezet onderwijs, binnen- en buitenschools leren, 21e-eeuwse vaardigheden en interprofessionele samenwerking. De subsidieregeling Onderwijskansen (juli 2020) biedt educatieve partners de mogelijkheid om binnen deze thema's subsidie aan te vragen. De gemeente Capelle heeft zich in de zomer 2020 aangesloten bij de Gelijke Kansen Alliantie (GKA) van het ministerie van OC&W. De volgende 5 activiteiten gaan wij hiervoor inzetten:

- Homepage, en naschools programma van Sportief Capelle en het jongerenwerk op het voortgezet onderwijs;
- We bieden de training Beat-it aan de scholen aan, gericht op het vergroten van de weerbaarheid van leerlingen en het tegengaan van pesten;
- Op drie basisscholen in Capelle starten we met het project Samen. Deze intensieve maatwerkaanpak is effectief om moeilijk bereikbare opvoeders met een niet-Nederlandse achtergrond bij school te betrekken;
- Plezier op school, dat tot doel heeft de sociale vaardigheden van aanstaande brugklassers met een pestverleden te vergroten zodat zij een goede start maken in het voortgezet onderwijs en het risico op herhaling van problemen en pesterijen kleiner wordt;
- Opzet netwerk Urban Education. Hoe kunnen leraren effectief lesgeven in een grootstedelijke context? Het gaat dan over de omgang met straatcultuur, maar ook over diversiteit en discriminatie. Het netwerk biedt leerkrachten en docenten de gelegenheid om hierover met elkaar en experts in gesprek te gaan, te leren omgaan met culturele diversiteit en het schoolklimaat te verbeteren.

Sociale impact coronamaatregelen: Perspectief voor de Jeugd

We hebben de komende periode extra aandacht voor de sociale impact van de coronamaatregelen op de kansen voor jongeren. Jongeren hebben in deze tijd juist behoefte aan perspectief. Met de maatschappelijke diensttijd (MDT) proberen wij onze Capelse jongeren dit perspectief te bieden. Samen met Walhallab, een bekend landelijk MDT-initiatief, start de gemeente vanaf mei zogenaamde labs op waar jongeren kunnen werken aan eigen projecten, zoals het timmeren van een stoel of het lassen van een kunstwerk. In april worden de jongeren en deelnemende vrijwilligers geworven. De jongeren worden begeleid door vrijwillige leermeesters uit de stad en een coach. Met de projecten wordt tevens bijgedragen aan de samenleving als geheel. Het MDT-project wordt gefinancierd vanuit de subsidiegelden 'Perspectief voor de Jeugd met MDT' van ZonMw.

We hebben de komende periode extra aandacht voor de gevolgen van coronamaatregelen op de kansen voor en het welzijn van jongeren. Langzamerhand komt er meer duidelijkheid over de (incidentele) middelen die hiervoor vanuit het rijk beschikbaar zijn. De middelen in het kader van mentaal en sociaal welzijn van jongeren en leefstijl worden geclaimd bij de voorjaarsnota. Het voornemen is om deze in te zetten op de thema's: mentaal welzijn, sociaal welzijn, vitaliteit en zorg en veiligheid. Samen met onze partners ontwikkelen we diverse initiatieven die hierbij aansluiten.

Duurzaamheid

Duurzaamheid lijkt geen voor de hand liggend onderwerp voor het jeugdbeleid. De Capelse Jongerenraad heeft ons echter met klem gewezen dat serieuze aandacht voor duurzaamheid onmisbaar is voor de toekomst van de komende generaties. Jongeren willen meer en beter betrokken worden bij het gemeentelijk beleid op dit gebied. Ook vragen zij de gemeente om samen met de scholen te kijken hoe er meer aandacht voor duurzaamheid kan komen in het onderwijs.

4. Veilige gezinnen, scholen en wijken

We willen dat alle Capelse kinderen en jongeren een plek hebben waar ze zich geborgen voelen, een goede basis om op te groeien. Een plek waar ze goed worden verzorgd, liefde en aandacht krijgen en gehoord, gewaardeerd en gestimuleerd worden. Het is grotendeels aan opvoeders om voor hun kinderen die veilige basis te zijn waar zij altijd op kunnen terugvallen. Wij vinden het daarnaast belangrijk dat het veilig is op straat en op scholen.

4.1 Veilige en sterke gezinnen

Zoals ook bij de uitgangspunten van deze jeugdnota is aangegeven zijn stabiele, sterke gezinnen een bepalende factor uit het factorenmodel die van invloed zijn op het opgroeien van kinderen.

Opvoeders zijn de eerstverantwoordelijken voor de opvoeding van hun kinderen. Soms kan het (tijdelijk) minder goed gaan binnen het gezin, en dat kan tot problemen en onveiligheid leiden met of bij kinderen en jongeren. Meestal lossen opvoeders dit zelf met hun kinderen op. Soms zijn ze gebaat bij hulp en steun van buiten. Voor die gezinnen en jeugdigen die een steuntje in de rug of intensieve hulp nodig hebben is er in Capelle een sluitende aanpak. Die is erop gericht dat ze hun leven zo snel en zo veel mogelijk weer op eigen kracht voortzetten en gaat uit van het principe: Zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig. De veiligheid van het kind staat hierbij centraal.

Via het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) bieden we een breed aanbod aan preventie aan om bij te dragen aan een goede opvoeding. Er zijn diverse workshops en trainingen voor ouders, zoals EHBO, Opvoeden in Twee Culturen, Peuter in zicht en Pittige Jaren en omgaan met pubers. In Capelle hebben wij ervoor gekozen dat de cursussen gratis zijn (geen ouderbijdrage) zodat ze zo laagdrempelig mogelijk zijn. Het aanbod sluit goed aan bij de vraag, er wordt veel gebruik van gemaakt. Er wordt gewerkt met bekende trainingen en interventies die bewezen effect hebben.

Professionals werken met de meldcode Huiselijk geweld. Het is belangrijk dat de omgeving – informeel of formeel: school, sport, kinderopvang, huisartsen – een signalerende rol speelt bij huiselijk geweld en goed weet hoe zij met de meldcode moeten omgaan. De gemeente Capelle heeft een stimulerende en faciliterende rol hierbij en brengt de meldcode proactief onder de aandacht.

4.2 Social media

Eén van aanbevelingen bij de Verantwoording van de Jeugdnota 2017-2020 was om in het nieuwe jeugdbeleid aandacht te besteden aan de grote rol die social media in het leven van jongeren speelt en de toename en gevolgen van sexting en online pesten.

Social media is een nieuwe ontmoetingsplek voor jongeren waar opvoeders zelf niet mee zijn opgegroeid en waarin de ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Dat maakt het moeilijk voor opvoeders – maar ook voor docenten – om hier mee om te gaan. Het speelt thuis een rol, maar ook op school en op straat. Denk maar aan (cyber)pesten wat na schooltijd online verder gaat. Vanuit de scholen, jongerenwerkers, kinderen en opvoeders in heel Capelle horen we steeds vaker dat social media een rol spelen bij probleemgedrag. Er wordt vaker melding gemaakt van incidenten met cyberpesten, pranks⁵, gevaarlijke challenges⁶, groepsdruk met uitlokgedrag, dat leidt tot escalaties, sexting, sextortian⁷ en grooming⁸. Jongeren gaan jonger (vanaf groep 4 – 6/7 jaar), vaker en langer online.

Het is belangrijk dat het omgaan met (social) media meer structureel onderdeel uitmaakt van opgroeien en opvoeden en dat opvoeders en scholen hier bewust van worden gemaakt en ondersteuning bij krijgen. Kwetsbare jongeren moeten goed begeleid worden in hun online leefwereld, maar opvoeders, leraren en jongerenwerkers zijn hier nog onvoldoende

⁵ Letterlijk: een streek, practical joke om slachtoffer zich verward of ongemakkelijk te laten voelen. Wordt vaak gefilmd en door effectbejag (behoefte aan likes en views) wordt het snel extreem.

⁶ (vaak extreme of gevaarlijke) uitdagingen

⁷ Chantage en afpersing met seksueel getint materiaal

⁸ Digitaal kinderlokken

op toegerust. Menig ouder en leerkracht is zich niet bewust van de incidenten die op social media voorkomen. Dit geven kinderen en jongeren zelf ook aan (Kinderconferentie 2019). We investeren in innovatie en samenhang op het gebied van deze begeleiding. Hiervoor zijn we eind 2019 gestart met de pilot Mediawijs, waarbij de mediacoach van de bibliotheek samen met scholen en kinderopvang uit probeert welke aanpak het beste werkt.

4.3 Veilige scholen

Pestgedrag

In een veilig schoolklimaat zijn er grenzen en regels, wordt adequaat opgetreden tegen grensoverschrijdend gedrag zoals pesten en worden leerlingen aangemoedigd om positief gedrag te laten zien.

Het aantal jongeren in het primair onderwijs dat aangeeft slachtoffer te zijn geweest van (online) pesten is stabiel gebleven, terwijl in het voortgezet onderwijs een flinke stijging te zien is. Tijdens de Kinderconferentie op 20 november 2019 over social media gaven de kinderen aan dat er iets tegen cyberpesten moet gebeuren, ze willen leren hoe ze moeten omgaan met groepsdruk en ze willen meer en vaker voorlichting en training, ook voor hun opvoeders. Ook het Capels Kindercollege vindt pesten en weerbaarheid belangrijke thema's. Zij willen graag een onafhankelijk vertrouwenspersoon bij pesten en/of gepest worden. De vertrouwenspersoon van de school zelf ervaren zij niet altijd als onafhankelijk.

Het programma Veilig Opgroeien – waarbij we de afgelopen jaren vooral via de basisscholen hebben ingezet op beschermende en risicofactoren in kwetsbare buurten – loopt af. De Rots & Water-trainingen en andere interventies van dit programma werden door veel scholen als positief ervaren, maar wij hebben geen of onvoldoende effect gezien op het pestgedrag van kinderen op basisscholen die hebben meegedaan. Wij willen de komende jaren een breder programma inzetten door te investeren in de sociale en emotionele vaardigheden van kinderen en jongeren in héél Capelle.

Incidenten en agressie op voortgezet onderwijs

In Capelle zien we sinds 2018/2019 een toename van incidenten van jongeren met messen, met name op en rondom de scholen voor voortgezet onderwijs. Ook is er sprake van een toename van (georganiseerde) vechtpartijen en de aanwezigheid van dealers op en rondom de schoolpleinen en de nabijgelegen metrostations. Dit is een landelijke trend die in veel gemeenten in stedelijk gebied te zien is. De Capelse scholen voor voortgezet onderwijs en de gemeente maken zich zorgen over deze ontwikkeling. In dit kader is sinds het schooljaar 2019/2020 jongerenwerk op in rondom de scholen ingezet. Hierdoor zijn meerdere incidenten voorkomen of gede-escaleerd.

De wereld van jongeren is vloeibaar: grensoverschrijdend gedrag verplaatst zich met jongeren makkelijk tussen thuis, de wijk of op school. Social media versterkt deze wisselwerking. Onze scholen geven aan dat zij behoorlijk wat last hebben van wat zich in de wijk, thuis en online afspeelt, zonder dat zij er heel direct invloed op uit oefenen. Belangrijke thema's in relatie tot deze opgave zijn: "straatcultuur" en "de invloed van sociale media". Ruzies die starten met elkaar uitdagen op SnapChat worden uitgevochten in en rond school, gefilmd en online gezet enzovoort.

4.4 Veilig op Straat en in de Wijk

Ruimte geven en grenzen stellen

We willen een veilige opgroeiomgeving voor alle jongeren, in veilige, leefbare buurten. We vinden het belangrijk dat de fysieke leefomgeving bijdraagt aan het gezond, veilig en kansrijk opgroeien. Binnen de gemeente moet voor de jeugd voldoende ruimte zijn om buiten te spelen, zich uit te leven en elkaar te ontmoeten. Buiten spelen en het informele buiten sporten is bovendien goed voor het tegengaan van overgewicht en bevordert de sociale en motorische ontwikkeling. Daarom hebben we dit ingebracht in de in ontwikkeling zijnde Omgevingsvisie.

Naast spelen is met name voor oudere jeugd ‘gewone’ ontmoeting buiten schooltijd van belang voor hun sociale contacten en ontwikkeling. Jeugdigen geven aan dat zij graag meerdere plekken in de buitenruimte willen hebben om elkaar te ontmoeten. We hebben daarover onder andere de JOP’s en Cruiff Courts. Jongeren zouden graag betrokken willen worden bij de inrichting van nieuwe plekken in de wijken voor ontmoeting, binnen schoolgebouwen of op schoolpleinen.

We maken onderscheid tussen groepen jongeren die aanvaardbaar aanwezig zijn in de buitenruimte en hinderlijke (geluidsoverlast, zwerfvuil), overlastgevende (intimerend aanwezig zijn, vernielen) en criminele groepen (dealen en andere vormen van kleine criminaliteit). Het jongerenwerk van Welzijn Capelle richt zich vooral op de groep aanvaardbaar aanwezig en hinderlijke groepen en vanuit Toezicht & Handhaving wordt Jongerenwerk Op Zuid (JOZ) ingezet voor de problematische groepen. Voor de aanpak van problematische groepen en groepsgedrag is er een werkproces en convenant groepsaanpak opgesteld waarbij de gemeente, de politie, het OM en JOZ samenwerken. Indien preventie niet voldoende toereikend is om te voorkomen dat problematische jeugdgroepen in Capelle ontstaan of op het moment dat strafbare feiten of overlast plaatsvinden, kan worden afgewogen of gebruik moet worden gemaakt van de groepsaanpak. De politiemeldingen van jongerenoverlast zijn de laatste jaren gelijk gebleven (in 2018 waren er 232 meldingen en in 2019 waren dat er 231). Een trend die we de laatste jaren zien is dat groepen meer fluide zijn, communicatie verloopt via social media en de vaste vindplaats is eerder de groepschat dan het winkelcentrum.

Criminaliteit en recidive

De puberteit is een levensfase waarin jongeren experimenteren en grenzen opzoeken. Dit kan zich uiten in risicovol gedrag zoals alcohol- en drugsgebruik, overlast en criminaliteit. Overlast en criminaliteit door jeugdigen gebeurt vaak in groepsverband. De Enquête Veilig Opgroeien 2019 geeft aan dat jongeren zich enerzijds veiliger zijn gaan voelen, maar laten anderzijds een verslechtering zien op probleemgedrag zoals stelen en vernielen. Met name voor jonge kinderen die onrust veroorzaken op school of in de buurt of in aanraking komen met de politie, is het van groot belang dat ze in een vroeg stadium op de radar komen en de juiste hulp krijgen. Uit onderzoek⁹ blijkt dat jongeren onder de twaalf jaar die in aanraking komen met politie een groot risico lopen om op latere leeftijd in de criminaliteit te belanden.

Jongeren in Capelle worden bewust gemaakt van de gevolgen van (jeugd-)criminaliteit tijdens voorlichtingen op scholen door de inzet van Halt en het project Politiekids. Halt geeft in overleg met de scholen voorlichtingen en trainingen over jeugdcriminaliteit, invloed van de groep, agressie tegen gezagsdragers, overlast tijdens de jaarwisseling en online veiligheid. Daarnaast zijn in 2020 met succes spreekuren gehouden op de Bouwsteen en het Accent College. Halt gaat deze spreekuren graag verder uitbreiden naar andere scholen voor voortgezet onderwijs.

We zien in Capelle een stijging van het aantal jeugdige verdachten van misdrijven. Ook het aantal HALT-verwijzingen van 12-18 jarigen is fors gestegen. Vanuit het Veiligheidsbeleid 2019-2022) en de Aanpak van High Impact Crimes, zet de gemeente Capelle een breed scala aan interventies in gericht op de preventie van jeugdcriminaliteit en recidive, zoals Pak je Kans, Alleen Jij Bepaalt en Intensieve Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (IPTA).

⁹ Interventies voor vroegtijdige voorkoming van ernstige criminaliteit, Han Spanjaard, 2019

4.5 Speerpunten voor 2021-2024

Hulpaanbod bij kwetsbare gezinnen brengen

We blijven via CJG een breed aanbod aan trainingen en trajecten voor opvoedondersteuning aanbieden en kijken samen met het CJG of de interventies Ouderkracht en/of HouVast in het aanbod opvoedondersteuning kunnen worden opgenomen.

Om het ondersteuningsaanbod beter bij een moeilijk te bereiken groep kinderen en hun opvoeders te krijgen willen wij in alle KinderLabs een jeugd- en gezinscoach van het CJG. Daarnaast loopt er momenteel een pilot “De School Als Werkplaats” bij basisschool de Horizon, waarbij we kijken of de inzet van het CJG, maatschappelijk werk en jongerenwerk op school, inderdaad bijdraagt aan het beter bereiken van een groep moeilijk te bereiken, zorgmijdende gezinnen. Bij positieve effecten breiden we deze aanpak uit naar andere scholen.

Vanuit het opgaveteam in de Wiekslag (met veel gezinsproblematiek achter de voordeur) hebben we samen met buurtbewoners, CJG en andere wijkpartners het Infopunt Wiekslag midden in de wijk geopend, waar Welzijn Capelle, CJG en andere wijkpartners vaste inloopmomenten hebben en waar we verder werken aan het bereiken van de zorgmijdende bewoners in de wijk.

We willen het gebruik van de Meldcode huiselijk geweld stimuleren door in overleg met scholen, kinderopvang, sportclubs, buurthuizen en huisartsen bijeenkomsten of trainingen te organiseren. We ondersteunen initiatieven van of voor opvoeders om elkaar te ontmoeten en te steunen. Bestaande voorbeelden hiervan zijn de buurtmoeders.

Intensieve aanpak Social media

Het is belangrijk dat het omgaan met (social) media meer structureel onderdeel uitmaakt van opgroeien en opvoeden en dat opvoeders en scholen hier bewust van worden gemaakt en ondersteuning bij krijgen. Kwetsbare jongeren moeten goed begeleid worden in hun online leefwereld, maar opvoeders, leraren en jongerenwerkers zijn hier nog onvoldoende op toegerust. Dit geven kinderen en jongeren zelf ook aan (Kinderconferentie 2019). We investeren in innovatie en samenhang op het gebied van deze begeleiding. Daarnaast starten we in 2021 een campagne over het gebruik van social media waar (lokale) influencers en rolmodellen een grote rol in spelen en we gaan kijken hoe zij een positieve bijdrage kunnen leveren.

Weerbaarheid en anti-pesten

Zoals al eerder bij de uitgangspunten van deze regeling aangegeven is de weerbaarheid – ook wel sociaal-emotionele vaardigheden – van kinderen en jongeren dé belangrijkste factor die van invloed is op het opgroeien

In vervolg op het programma Veilig Opgroeien ontwikkelen we voor de komende 4 jaar een subsidieregeling Weerbaarheid en anti-pesten waarbij we investeren in de sociale en emotionele vaardigheden van kinderen en jongeren in héél Capelle.

Met deze regeling zetten we in op weerbaarheidsprogramma’s voor het primair en voortgezet onderwijs voor heel Capelle en niet alleen in kwetsbare buurten. Hierbij willen we scholen ruimte bieden voor een aanpak die past bij hun leerlingen en actuele problematiek en stellen we voorwaarden ten aanzien van (bewezen) effectiviteit. Het vergroten van weerbaarheid, zelfvertrouwen en goede sociaal-emotionele vaardigheden kan een belangrijke bijdrage leveren op diverse andere speerpunten, zoals social media-gebruik, gezond seksueel gedrag en mentale gezondheid. Daarom wordt er op diverse plaatsen in deze Jeugdnota verwezen naar de subsidieregeling Weerbaarheid.

Via het CJG blijven we daarnaast vrij toegankelijke antipest- en weerbaarheidstrainingen zoals Rots&Water en Beat-It aanbieden en we gaan door met de training Plezier op School bij overgang van primair naar voortgezet onderwijs (zie ook Gelijke Kansen Agenda onder Kansrijk Opgroeien).

Weerbaarheid is...

- Respect voor jezelf
- Je eigen mening durven geven
- Rekening houden met een ander
- “Nee” durven zeggen
- Jezelf kunnen beheersen
- Om kunnen gaan met groepsdruk
- Eigen grenzen kunnen herkennen en aangeven
- Zelfverzekerde lichaamshouding kunnen aangeven
- Op jezelf vertrouwen
- Hulp durven vragen en geven als dat nodig is

Convenant Veilige Scholen en inzet repressief jongerenwerk

Uit het Veilige Scholen Overleg (VSO) tussen gemeente, IJsselcollege, Comenius College en Accent Praktijkonderwijs is gebleken dat er sterke behoefte is van de scholen en de partners om, onder leiding van de gemeente, tot een integrale schooloverstijgende aanpak te komen. Deze aanpak willen we vastleggen in een convenant waarin gemeente, politie en scholen afspraken maken over de gewenste situatie, wat we daar met elkaar voor gaan doen en nu hoe we dat gaan monitoren.

In de preventieve sfeer gaan we door met het naschoolse programma Homebase en diverse trainingen en themabijeenkomsten voor docenten (zie voor beiden de Gelijke Kansen Agenda onder Kansrijk Opgroeien).

We blijven doorgaan met onze overleggen met de scholen voor voortgezet onderwijs over een veilig schoolklimaat en maken afspraken over het delen van informatie en de persoonsgerichte veiligheidsaanpak.

Daarbij zetten we de komende jaren samen met de scholen krachtig in op het voorkomen en de-escaleren van agressief en ondermijnend gedrag op en rond de scholen. We schakelen hiervoor het meer repressief gerichte jongerenwerk van Jongerenwerk Op Zuid (JOZ) onder schooltijd. Hun rol is om in samenwerking met het jongerenwerk van Welzijn Capelle problemen tijdig te signaleren en in goede banen te leiden of in te grijpen. En ook om leerkrachten te trainen in de straatcultuur en de omgang met social media.

Afstemming jongerenwerk en Veiligheidsbeleid

De huidige inzet van door twee uitvoerende organisaties van jongerenwerk in Capelle (Welzijn Capelle en JOZ) werkt soms verwarring en versnippering in de hand. In 2019 is besloten de huidige constructie met twee aanbieders in 2020 te continueren, met verbeterde uitvoeringsafspraken op ambtelijk en uitvoerend niveau. Voor de periode vanaf 2021 gaan we vanuit Jeugdbeleid, Veiligheid en Handhaving verder in gesprek met de beide organisaties over de invulling van ambulant jongerenwerk vanuit de meer repressieve invalshoek. Ongeacht bij welke partij dit wordt belegd, is samenwerking tussen de uitvoerende partij en de handhavers van groot belang, evenals aansluiting bij de verschillende doelen die moeten worden gediend (preventief, curatief en repressief).

Het is belangrijk om met elkaar meer inzicht te krijgen in de hinderlijke, overlastgevende en criminele groepen. We gaan dit doen via het convenant groepsaanpak waarin we afspraken over informatieuitwisseling en samenwerking vastleggen, waarna onder regie van de stadsmarinier Jeugd een aanpak wordt uitgerold om de overlast via multidisciplinaire aanpak terug te dringen en verder afglijden te voorkomen. Voor de aanpak van fluïde groepen is het belangrijk om goed inzicht te hebben in social media-netwerken van Capelse jongeren.

Preventie jeugdcriminaliteit en probleemgedrag

Voor een versterking van de 12-min aanpak doen we een proef met de interventie Alles Kidzz samen met het CJG. Bij de eerdergenoemde pilot School als Werkplaats op basisschool De Horizon (zie onder vindplaatsgericht hulpaanbod) wordt een onderzoek gedaan door een extern bureau naar de preventieve werking hiervan op jeugdcriminaliteit. Voor de doelgroep 12+ gaan we door met Alleen Jij Bepaalt, waarbij de gemeente de regie neemt bij het verbeteren van de aansluiting van dit project met het jongerenwerk en Sportief Capelle.

Daarnaast gaan we vanuit de Veiligheidsaanpak en Handhaving door met de inzet van repressief jongerenwerk van JOZ op overlastlocaties. Dit begint bij goed signaleren in de buitenruimte en in de scholen, en in nauwe samenwerking met politie, handhaving, jongerenwerkers van SWC en JOZ, leerplicht komen tot de juiste interventies. De gemeente neemt hierin de regierol op zich.

Tenslotte is er blijvende inzet op overlastgevende groepen en jongeren op basis van de Aanpak problematische groepen (2020), de inzet van Halt, de interventie Pak je Kans en Intensieve Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (IPTA).

5. Gezond opgroeien

Gezondheid is meer dan 'niet ziek zijn'. Het gaat ook over veerkracht, het vermogen om te gaan met tegenslag, meedoen te doen en van betekenis te zijn. Problemen achter een verminderde gezondheid gaan dan ook verder dan fysieke oorzaken: armoede, opleiding, eenzaamheid, kwaliteit van je leefomgeving.

In zijn algemeenheid hebben de Capelse kinderen en jongeren een goede (ervaren) gezondheid. Jongeren in Capelle geven hun gezondheid gemiddeld gezien een iets hogere score dan jongeren in de rest van de regio. Wel wordt deze groep, ook landelijk, minder groot¹⁰. De omvang van psychosociale en mentale problemen lijkt toegenomen. Dat was al voor Covid-19 en is sindsdien alleen maar toegenomen.

5.1 Gezondheidszorg voor de jeugd

Voorkomen en tijdig signaleren van zorgen

Wij willen dat de Capelse kinderen en jongeren gezond opgroeien, en daarbij een voor hen optimale ontwikkeling doormaken. Dat ze toegang hebben tot een kwalitatief goede publieke gezondheidszorg, die makkelijk te vinden en laagdrempelig is. Zorgen over kinderen, opvoeders en toekomstige opvoeders moeten op tijd worden gezien en professionals moeten weten hoe ze met deze zorgen om moeten gaan. Tussen de diverse partners zoals huisartsen en de jeugdgezondheidszorg (JGZ) is daarom een goede samenwerking nodig. Zij weten elkaar te vinden, verwijzen kinderen en hun opvoeders goed door en zorgen voor een warme overdracht indien nodig.

In Capelle hebben we een goed netwerk op het gebied van gezondheidszorg. De JGZ heeft met vrijwel alle kinderen/gezinnen contact. En er is goede samenwerking met partners zoals scholen, kinderopvang en huisartsen. Desalniettemin zien we (zowel landelijk als in Capelle) dat het beroep op zwaardere (jeugd)hulp toeneemt, en er nog steeds kinderen en gezinnen te laat hulp krijgen. Jeugdprofessionals hebben het vaak druk met het toeleiden naar de goede hulp, waardoor de signalerende rol onder druk staat. Verder investeren in preventie en vroegsignalering is dus belangrijk. We hebben daarbij in het bijzonder aandacht voor kinderen die opgroeien in een gezin met een langdurig laag inkomen, en voor potentiële opvoeders met een laag inkomen. Opvoeders zijn vaak met eigen problemen bezig, waardoor ze niet goed te bereiken zijn voor hulp aan hun kinderen. En niet altijd weten opvoeders de hulp te vinden en spelen er gevoelens van schaamte om een beroep te doen op ondersteuning en hulp.

¹⁰ Gezondheidsmonitor 2019, GGD Rotterdam

¹¹ Het RVP wordt vastgesteld door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Het RIVM heeft regie en coördinatie op de uitvoering van het RVP.

¹² Het percentage kinderen dat een bepaalde vaccinatie heeft ontvangen.

Vaccinaties tegen ernstige ziekten

Vanuit de Wet publieke gezondheid (Wpg) zijn gemeenten primair verantwoordelijk voor de JGZ tot 19 jaar en voor de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP)¹¹. Via het Rijksvaccinatieprogramma krijgen kinderen verschillende inentingen, die beschermen tegen ernstige infectieziekten zoals mazelen, rodehond en polio. Hoe hoger de vaccinatiegraad¹² hoe kleiner de kans dat in de toekomst ziekten zoals mazelen uitbreken. Met een hoge vaccinatiegraad worden ook kwetsbare (nog) niet gevaccineerde kinderen tegen ziekten beschermd.

Tot 2018 was er landelijk sprake van een daling van de vaccinatiegraad. In 2019 is dit gestabiliseerd en sinds 2020 stijgt het weer. De (algemene) vaccinatiegraad in Capelle is op dit moment 88,3% en heeft onze blijvende aandacht. We zetten hierop in via goede voorlichting en laagdrempelige toegang. We willen bestaande contactmomenten van het CJG zoveel mogelijk hiervoor benutten.

Kansrijke Start (Gezondheid in de eerste 1000 dagen)

De eerste 1000 dagen van een kind zijn cruciaal voor een goede start. Wat er in de periode voor, tijdens en na de geboorte gebeurt, heeft grote invloed op de ontwikkeling van kinderen, zowel fysiek, mentaal als sociaal. In Capelle is sprake van slechte scores perinatale gezondheid: sterfte bij geboorte en laag geboortegewicht. Hoge risicofactoren in Capelle zijn armoede en schulden, laag opleidingsniveau, en veel eenoudergezinnen.

We bouwen voort op een goed netwerk van samenwerkingspartners zoals het CJG, verloskundigen en Welzijn Capelle. Wel is meer verbinding nodig met het medische domein (ziekenhuis) en de geboortezorg (kraamzorg, verloskundigen en gynaecologen). Met hen kijken we naar verbetering van de risicoscreening en toeleiding/overdracht.

5.2 Seksualiteit en relaties

Wij willen dat Capelse jongeren een gezonde seksuele ontwikkeling doormaken. Wij willen dat jongeren op regelmatige basis goede voorlichting over seksualiteit en relaties krijgen en dat ze weten waar ze terecht kunnen met vragen op het gebied van seks en dat er geen taboe op rust of schaamte wordt gevoeld. In Capelle vinden we het belangrijk dat jongeren tolerant zijn als het gaat om seksuele oriëntatie: je mag zijn wie je wil zijn en je mag zijn *mét* wie je wil zijn (diversiteit). Jongeren die seksueel actief zijn doen dit uit vrije wil en dwingen anderen niet tot seksuele handelingen (tegengaan seksueel grensoverschrijdend gedrag), beschermen zichzelf en hun partner tegen soa's, en beschermen zichzelf en hun partner tegen ongewenste zwangerschap.

Uit landelijk onderzoek¹³ en lokale participatie (Kindercollege en Capelse Jongerenraad) blijkt dat jongeren betere voorlichting willen over seksualiteit en relaties en zij willen dit ook vaker aangeboden krijgen. Hierbij moet naast de biologische kanten van seks, ook aandacht zijn voor de relationele kant vanuit verschillende perspectieven. Goede voorlichting is een beschermende factor voor grensoverschrijdend gedrag. Daarbij moet ook oog zijn voor diversiteit.

Het lijkt erop dat jongeren op steeds latere leeftijd voor het eerst seks hebben. Het aantal jongeren dat onveilige seks heeft is wel toegenomen, in Capelle van 3% naar 6%. Dit is iets om in te gaten te houden. We krijgen ook vaker signalen van seksueel grensoverschrijdend gedrag (zie ook hiervoor onder Social Media). In de Enquête Veilig Opgroeien 2019 geeft 4% van de Capelse 12-17 jarigen aan nare seksuele ervaringen te hebben, ten opzichte van 2% in 2014. Dit varieert van opmerkingen en foto's tot onder druk seksuele handelingen uitvoeren.

¹³ Seks onder je 25e, 2017, Rutgers WPF en Soa Aids Nederland en Rapportage Rutgers Dialoog 2020

5.3 Mentale gezondheid van jongeren

Wij vinden het belangrijk dat jongeren, en hun opvoeders, weten wat er helpt om mentaal gezond op te groeien. Daarbij gaat het zowel om het voorkomen, het vroeg en goed aanpakken van mentale problemen en om het verhogen van veerkracht en sociale steun, om met mentale problemen om te gaan. Een fijne omgeving is belangrijk voor ontspanning, ontmoeting en beweging, en bevordert de mentale gezondheid.

Mentale gezondheid is een lastig begrip en complex probleem. Niet iedereen ervaart druk op dezelfde manier. Uitingen van mentale problemen zijn onder andere terug te zien in eenzaamheid, somberheid en depressie, stress en angst. Er is landelijk toenemende aandacht voor de mentale gezondheid van jongeren via maatschappelijke discussies over bijvoorbeeld ervaren prestatiedruk en de rol sociale media. De ‘druk op het dagelijks leven bij jongvolwassenen’ is dan ook een speerpunt van de landelijke nota volksgezondheid.

In Capelle zijn er (relatief) hoge scores op eenzaamheid, angst en stress, somberheid en depressie bij jongeren. De LHBTI-groep scoort in zijn algemeenheid hoger op depressie.

Zowel jongeren als professionals geven aan dat zij zich zorgen maken over de gevolgen van corona op mentale gezondheid van jongeren. We vinden het belangrijk om hier extra aandacht voor te hebben en zo nodig ook extra op in te zetten.

5.4 Leefstijl

Met een gezonde leefstijl zit je letterlijk en figuurlijk beter in je vel. Goed voor jezelf zorgen is belangrijk voor een gezond lichaam en een goede mentale gezondheid. Gezond eten, bewegen en weinig stress dragen hieraan bij. Daarentegen hebben middelengebruik en veel stress/zorgen een negatief effect op je gezondheid. Stress, maar ook bijvoorbeeld eenzaamheid kan leiden tot fysieke gezondheidsklachten. Ook recente inzichten over het ziekteverloop van corona wijst ons op het belang van een gezonde leefstijl en het voorkomen van overgewicht.

In zijn algemeenheid gaat het goed met de gezondheid van Capelse kinderen en jongeren. Capelse kinderen ontbijten steeds vaker en eten vaker groente. Capels kinderen willen graag opgroeien in een rookvrije omgeving. Steeds minder opvoeders vinden roken onder de 18 acceptabel. En minder opvoeders roken in huis.

Kinderen en jongeren in huishoudens met (langdurige) beperkte financiële middelen hebben gemiddeld genomen een minder goede (ervaren) gezondheid. Kinderen en jongeren bewegen steeds minder vaak. Jongeren drinken vaker dan in de regio dagelijks zoete drankjes. Deze ontwikkelingen zijn van invloed op overgewicht. Tot nu toe zijn de cijfers over overgewicht stabiel.

We willen kinderen en jongeren verleiden en stimuleren tot het maken van gezonde keuzes. Door hen informatie te geven en het makkelijker, gewoner en leuker te maken. De meeste kinderen en jongeren willen zelf graag zo gezond mogelijk leven. Dit is niet altijd even simpel. Ongezond eten is bijvoorbeeld makkelijk te vinden en gezond eten is niet voor iedereen goed betaalbaar. En roken en het gebruik van alcohol en drugs zoals lachgas blijven een punt van zorg.

5.5 Speerpunten voor 2021-2024

Hulpaanbod bij kwetsbare gezinnen brengen

Onder Veilige Gezinnen, Scholen en Wijken is dit speerpunt ook opgenomen. Om een bepaalde groep kwetsbare gezinnen beter te bereiken is het belangrijk om op plaatsen en momenten aanwezig te zijn waar deze ouders toch al komen en waar contact niet of minder als bedreigend of spannend wordt ervaren zoals in de KinderLabs, Huizen van de Wijk, buurthuizen en op scholen. Ook de jaarlijkse testmomenten voor motorische vaardigheden bij de gymlessen in groep 3 tot 8 door Sportief Capelle bieden hier kansen voor.

Kansrijke Start (Gezondheid in de eerste 1000 dagen)

Om meer kinderen een kansrijke en gezonde start te geven gaan we met onze samenwerkingspartners een plan van aanpak opstellen. Dat plan moet gericht zijn op het stimuleren van een gezonde leefstijl van aanstaande opvoeders en zwangeren en meer aandacht voor risicoscreening en toeleiding. De belangrijkste factoren hierbij zijn armoede en schulden, opvoeders met psychosociale/ggz-problematiek en opvoeders met een licht verstandelijke beperking (LVB).

Om dit goed te doen moet er meer verbinding en samenwerking komen tussen lokale en regionale partners, tussen Welzijn Capelle, het CJG-jeugdgezondheidszorg, kraamzorg, verloskundigen en ziekenhuis. We werken daarbij samen met regiogemeenten om ervaringen en kennis te delen en gezamenlijk afspraken te maken met regionaal werkende partners zoals ziekenhuizen, kraamzorg en zorgverzekeraars.

Gezond seksueel gedrag

We gaan werk maken van meer structurele voorlichting op school over seks en relaties. Aandacht voor seksuele diversiteit hoort daar ook bij. We gaan in gesprek met scholen en de GSA ´s (genderallianties) over welke programma’s daarbij het beste passen en leggen daarbij nadrukkelijk een relatie met de subsidieregeling Weerbaarheid die hiervoor al genoemd is. Een positieve identiteit, zelfvertrouwen en sociaal-emotionele vaardigheden staan aan de basis van gezond seksueel gedrag en helpen om weerstand te bieden tegen (groeps)druk. Onze eerdere inzet (vanuit de GIDS-middelen) op seksueel grensoverschrijdend gedrag maken we structureel.

Mentale gezondheid

De mentale gezondheid van jongeren is de komende jaren zowel landelijk als in Capelle een speerpunt. In navolging van het landelijke beleid zetten we in op het helpen vergroten van de veerkracht en weerbaarheid van jongeren, zoals eerder in deze Jeugdnota bij het speerpunten Pesten en Weerbaarheid is aangegeven.

In de Alliantie Samen tegen Eenzaamheid hebben we specifieke aandacht voor eenzaamheid onder jongeren en werken we aan een online platform/ontmoetingsplek (bijv. een Instagramaccount). We gaan informatie over eenzaamheid onder jongeren delen met vrijwilligers en professionals die actief met jongeren in contact komen/zijn, zoals mentoren op scholen. Daarnaast ondersteunen we een maatjesproject van SWC en het Oranjefonds om jongeren te helpen bij het uitbreiden van hun sociale contacten.

We zetten in op groepen die extra risico lopen zoals kinderen van ouders met psychische of verslavingsproblemen of ouders met een (licht) verstandelijke beperking. We weten dat LHBTI-jongeren vaker met depressie kampen dan gemiddeld en passen onze signaleringsaanpak daar op aan. Dit doen we onder andere in de bovengenoemde vragenlijsten in de tweede klassen van het voortgezet onderwijs.

Via de vragenlijsten in de tweede klassen van het voortgezet onderwijs worden vroegtijdig jongeren met depressieve gevoelens opgespoord en geholpen. De ervaring met de vragenlijsten is positief. Na afloop van de GIDS¹⁴-periode willen wij deze aanpak structureel opnemen binnen een brede aanpak van mentale gezondheid.

We blijven inzetten op bewegen en sporten in de buitenruimte als instrument voor het verbeteren van de mentale gezondheid en de weerbaarheid. We gaan het aanbod voor kinderen en jongeren in huishoudens met beperkte financiële middelen verbinden aan ontmoetings- en beweegactiviteiten via onder andere CAPSLOC, de KinderLabs en Sportief Capelle (voordelig sporten in de wijk).

¹⁴ Gezond in de Stad (GIDS) is een stimuleringsprogramma van Min VWS en loopt tot en met 2022

Gezonde leefstijl

Onze inzet op een gezonde leefstijl gebeurt op allerlei manieren en plekken. We hebben aandacht voor gezond eten, het drinken van water en bewegen maar ook voor preventie van roken en het gebruik en verslaving aan alcohol en drugs. Via de Kinderlabs laten we kinderen op een leuke manier kennismaken met gezond eten, koken en bewegen. Onze inzet op sporten en bewegen in de buitenruimte draagt ook bij aan een gezond leefstijl en het voorkomen van obesitas. We sluiten ons aan bij de landelijke en regionale ambities (Regionaal Preventieakkoord) op het gebied van een rookvrije omgeving voor kinderen en maken gebruik van het materiaal van de landelijke campagne “Rookvrije generatie”. Tenslotte zetten we blijvend in op voorlichting over middelengebruik en verslaving. We hebben hierbij ook aandacht voor gameverslaving en problematisch gebruik social media, vooral dat laatste is sinds 2015 fors toegenomen. Ook hierbij zien wij een relatie met de subsidieregeling Weerbaarheid omdat een positieve identiteit, zelfvertrouwen en sociaal-emotionele vaardigheden een grote rol spelen bij een gezonde leefstijl en weerstand bieden aan groepsdruk bij roken, alcohol en drugsgebruik.

6. Monitoring

Hoofddoel is dat kinderen en jongeren kansrijker, veiliger en gezonder opgroeien. Dit meten we per doel aan de hand van onderstaande indicatoren. Het zijn zowel objectieve gegevens (aantallen) als subjectieve gegevens (beleving) uit verschillende bronnen zoals het CBS, DUO, leerplicht Capelle, Veilig Thuis, GGD Gezondheidsmonitor, Perined, CJG Capelle, Halt, politie en de bewonersenquête Capelle. In bijlage 3 is een overzicht opgenomen met per indicator de laatste stand van zaken (nulmeting).

In bijlage 3 is een overzicht opgenomen met per indicator de laatste stand van zaken (nulmeting).

Alleen cijfers zeggen onvoldoende. Er moet altijd over gesproken worden om ze te kunnen duiden. Daarom plannen we jaarlijks een overlegmoment met onze partners om de lokale ontwikkelingen binnen het preventief jeugdbeleid te bespreken. Indien de ontwikkelingen daar om vragen stellen we onze inzet bij.

Doel	Indicator
Wat willen we	Hoe weten we of het goed gaat
Kansrijk	
Meer jeugdigen ontwikkelen hun talenten in hun vrije tijd	% sportdeelname % cultuurdeelname % vrijwilligerswerk
Meer kinderen en jongeren leveren een betere prestatie op school en vergroten daarmee hun kansen	gemiddelde score CET gemiddeld opleidingsniveau %verzuim en voortijdig schoolverlaten % jongeren en jongvolwassen met inkomen uit arbeid %jeugdwerkloosheid
Meer jeugdigen kunnen meepraten over belangrijke thema's en voelen zich serieus genomen	Aantal leden Kindercollege, CJR, kindervijkraden en kinderconferentie Aantal en inhoud beleidsthema's waarbij het Kindercollege en de CJR betrokken is Kindercollege en CJR voelen zich betrokken en hebben het gevoel dat er naar hen geluisterd wordt
Veilig	
Meer jeugdigen groeien op in een veilige thuissituatie	Aantal trajecten opvoedondersteuning heeft gehad Aantal kinderen dat training heeft gevolgd Aantal meldingen Veilig Thuis
Meer jeugdigen groeien op in een veilige wijk en schoolomgeving	% kinderen dat wordt gepest % kinderen dat zich veilig voelt op straat en in de wijk Aantal incidenten op en rond scholen
Minder jeugdigen maken zich schuldig aan overlast en criminaliteit	Aantal meldingen jongerenoverlast bewoners en politie Aantal/omvang problematische groepen Aantal haltverwijzingen Aantal jongeren verdacht van misdrijf
Gezond	
Meer jeugdigen hebben een betere algemene gezondheid	% jeugdigen dat zich gezond voelt % vaccinatiegraad % vroeggeboortes en laaggeboortegewicht
Meer jeugdigen hebben een betere sociaal-emotionele gezondheid	% depressieve gevoelens % verhoogd risico op psychosociale problemen % stressgevoelens op school of thuis % eenzaamheid
Meer jeugdigen gedragen zich gezonder	% roken, alcoholgebruik, drugsgebruik % risico op problematisch gamen/social media gebruik % overgewicht % onbeschermd seks % onprettige seksuele ervaring

7. Financiën

7.1 Basisinfrastructuur

We hebben in Capelle een breed aanbod zich aan basisvoorzieningen dat (mede) beschikbaar is voor kinderen en jongeren in Capelle, een deel daarvan valt niet direct onder de budgetten voorjeugdbeleid in de begroting, maar wordt bekostigd uit de reguliere uitvoeringsbudgetten van onze partners. Concreet gaat het dan met name om het jongerenwerk en de Kinderlabs van SWC, het preventieve aanbod van het CJG, maar ook om activiteiten van Sportief Capelle, de bibliotheek, de brede school etc.

7.2 SCENARIO'S

Scenario 1 – Stevige basis voor Jeugdbeleid (uitgangspunt beschikbaar budget € 580.000)

Bovenop het brede aanbod aan basisvoorzieningen, hebben we de afgelopen jaren een stevig jeugdbeleid neergezet van preventieve programma's, jeugdcoaches van het CJG in de Kinderlabs, Vreedzaam, de Kinderbuurtcoaches, jongerencommunicatie en -participatie, vakantieprogramma's. Hiervoor hebben we € 580.000 structureel beschikbaar in de Meerjarenbegroting. Het is belangrijk om dit vast te houden en door te bouwen op dit jeugdbeleid. Dit scenario biedt ruimte om de komende jaren extra in te zetten op perspectief voor de jeugd vanwege Covid-19.

SCENARIO 1 - Stevige Basis voor Jeugdbeleid Jeugdnota 2021-2024					
Uitgaven	2021	2022 e.v.	Dekking	2021	2022 e.v.
SR prev. programma's	100.000	100.000	Budgetten Jeugd	580.000	580.000
Jongerencommunicatie	9.000	9.000			
Kindercollege	10.000	10.000			
Capelse Jongerenraad	35.000	35.000			
Kinderbuurtcoaches	175.000	175.000			
SR Vakantieactiviteiten	50.000	50.000			
SR Speeltheek en speeltuin	30.000	30.000			
Capelse variant Vreedzaam	10.000	10.000			
JOP's	22.000	22.000			
CJG in Kinderlabs	65.000	65.000			
Alleen Jij Bepaalt	38.000	38.000			
Sociale impact Covid-19	36.000	36.000			
Totaal	580.000	580.000		580.000	580.000

Scenario 2 – Kansen voor groei (+ € 245.000 in 2022 en € 295.000 in 2023 e.v.)

In dit scenario maken we werk van de ambitie om meer te doen voor de Capelse jeugd en worden er extra middelen vrijgemaakt. Voor het uitvoeren van het volledige programma zal bij de VJN een bedrag van € 215.000 voor 2022 en € 295.000 voor 2023 e.v. moeten worden aangevraagd.

In dit scenario is het uitgangspunt om Kinderlabs te realiseren in meer kwetsbare wijken én om een aantal activiteiten dat de afgelopen jaren met incidentele middelen is gedekt en dat succesvol is gebleken, structureel te maken Dit betekent dat de extra inzet van een jongerenwerker en een kinderbuurtcoach in Middelwatering/Rondelen structureel wordt, dat de aanpak depressiepreventie wordt doorgezet en de inzet op seksuele gezondheid en relaties krijgt een extra impuls.

SCENARIO 2 - Kansen voor Groei Begroting Jeugdnota 2021-2024							
Uitgaven	2021	2022 e.v.	2023 e.v.	Dekking	2021	2022 e.v.	2023 e.v.
SR prev. Programma's	100.000	100.000	100.000	Budgetten Jeugd	580.000	580.000	580.000
Jongerencommunicatie	9.000	9.000	9.000	Voorstellen Voorjaarsnota	0	245.000	295.000
Kindercollege	10.000	10.000	10.000				
Capelse Jongerenraad	35.000	35.000	35.000				
Kinderbuurtcoaches	175.000	175.000	175.000				
Vakantieactiviteiten	50.000	50.000	50.000				
Speeltheek	10.000	10.000	10.000				
Speeltuin	20.000	20.000	20.000				
Kinderlabs Schenkel/Oostgaarde	0	100.000	100.000				
Capelse variant Vreedzaam	10.000	10.000	10.000				
JOP's	22.000	22.000	22.000				
JW/KBC Middelw/Rondelen	zie tijdelijk	80.000	80.000				
CJG in Kinderlabs bestaand	65.000	65.000	65.000				
CJG in Kinderlabs uitbreiding	0	35.000	35.000				
Alleen Jij Bepaalt	38.000	38.000	38.000				
Depressiepreventie	zie tijdelijk	zie tijdelijk	30.000				
Seksueel gezond gedrag basis	zie tijdelijk	zie tijdelijk	20.000				
Seksueel gezond gedrag impuls	zie tijdelijk	30.000	30.000				
Sociale impact Covid-19	36.000	36.000	36.000				
Totaal	580.000	825.000	875.000		580.000	825.000	875.000

Scenario 2B (€ 245.000 in 2022)

Een variant op scenario 2 is om in 2022 nogmaals tijdelijke middelen in te zetten. Op dit moment – voorjaar 2021 – zijn er nog veel onzekerheden. Bijvoorbeeld over de impact van Covid-19 en welke inzet dat vraagt na 2021 en 2022.

Deze variant op scenario 2 zou betekenen dat bij de Voorjaarsnota een eenmalig bedrag van € 245.000 voor 2022 wordt gevraagd. Hierbij dient de kanttekening gemaakt te worden dat een investering in de Kinderlabs Schenkel / Oostgaarde en uitbreiding CJG in Kinderlabs leidt tot een claim voor de jaren 2023 e.v. aangezien dit een structurele uitbreiding betreft.

SCENARIO 2 - Kansen voor Groei Begroting Jeugdnota 2021-2024					
Uitgaven	2021	2022 e.v.	Dekking	2021	2022 e.v.
SR prev. Programma's	100.000	100.000	Budgetten Jeugd	580.000	580.000
Jongerencommunicatie	9.000	9.000	Voorstellen Voorjaarsnota	0	245.000
Kindercollege	10.000	10.000			
Capelse Jongerenraad	35.000	35.000			
Kinderbuurtcoaches	175.000	175.000			
Vakantieactiviteiten	50.000	50.000			
Speeltheek	10.000	10.000			
Speeltuin	20.000	20.000			
Kinderlabs Schenkel/Oostgaarde	0	100.000			
Capelse variant Vreedzaam	10.000	10.000			
JOP's	22.000	22.000			
JW/KBC Middelw/Rondelen	zie tijdelijk	80.000			
CJG in Kinderlabs bestaand	65.000	65.000			
CJG in Kinderlabs uitbreiding	0	35.000			
Alleen Jij Bepaalt	38.000	38.000			
Depressiepreventie	zie tijdelijk	zie tijdelijk			
Seksueel gezond gedrag basis	zie tijdelijk	zie tijdelijk			
Seksueel gezond gedrag impuls	zie tijdelijk	30.000			
Sociale impact Covid-19	36.000	36.000			
Totaal	580.000	825.000		580.000	825.000

Tijdelijke middelen en externe subsidies (2021 € 857.500, 2022 € 215.000, 2023 € 15.000)

We kunnen in 2021 beschikken over een aanzienlijk bedrag aan extra, eenmalige middelen via het rijk Ook is er bij de Meerjarenbegroting 2021-2024 incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de jaren 2021 en 2022. Inmiddels is duidelijk dat het landelijke programma Gezond in de Stad (GIDS) wordt verlengd tot eind 2022. Ook wordt steeds duidelijker welke middelen het rijk in 2021 beschikbaar stelt voor de sociale impact van Covid-19 voor de jeugd. Het is nog niet duidelijk of dit pakket ook in 2022 en daarna beschikbaar zal worden gesteld. Veel zal afhangen van de ontwikkelingen in de rijksbegroting en de landelijke verkiezingen. We volgen dit uiteraard nauwgezet en als kansen zich voordoen, maken we daar gebruik van.

JEUGDNA 2021-2024 - TIJDELIJKE MIDDELEN				
Uitgaven	2021	2022 e.v.	2021	Dekking
Gemeente Capelle				
Project Big Brothers Big Sisters	30.000	30.000		Tijdelijke middelen MJB
Campagne Veilige Sociale Media	75.000			Tijdelijke middelen MJB
Inzet repressief jongerenwerk VO	120.000	120.000		Tijdelijke middelen MJB
Veiligheidsaanpak Middelwatering (JW+KBC)	80.000			Tijdelijke middelen MJB
Impuls seksueel gezond gedrag	50.000			Tijdelijke middelen MJB
Subtotaal	355.000	150.000		
Externe subsidies				
Homebase	100.000			Gelijke Kansen Alliantie
Plezier Op School	15.000			Gelijke Kansen Alliantie
Training Beat-It	15.000			Gelijke Kansen Alliantie
Project Urban Education	65.000			Gelijke Kansen Alliantie
Pilot Alles Kidzzz	57.000			Preventie Jeugdcriminaliteit (Min JenV)
Depressiepreventie	30.000	30.000		Specifieke uitkering Gezond in de Stad
Basis Seksueel gezond gedrag	20.000	20.000		Specifieke uitkering Gezond in de Stad
KansrijkeStart	15.000	15.000	15.000	Specifieke uitkering Gezond in de Stad
Perspectief voor de Jeugd met MDT	37.500			Aanvraag ingediend
Jeugdregelingen Sociale Impact Covid-19	148.000			Tijdelijke middelen Covid-19
Subtotaal	502.500	65.000	15.000	
Totaal	857.500	215.000	15.000	

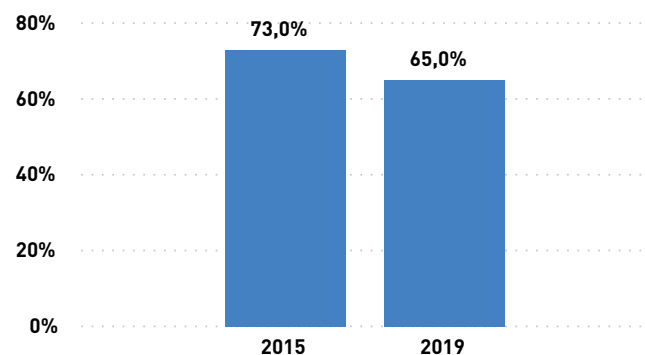

Bijlage 1

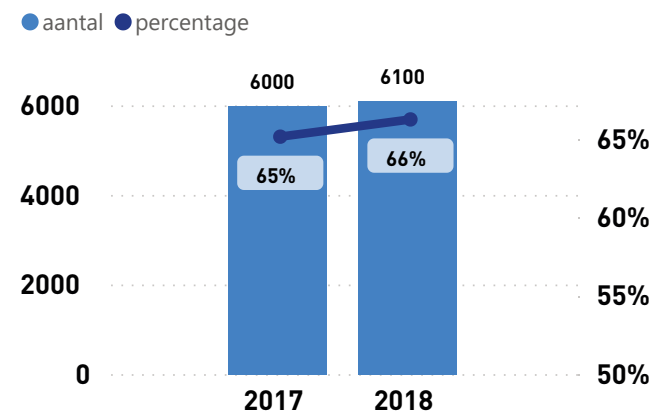
Staat van de Jeugd in Capelle aan den IJssel uitgebreid

Kansrijk

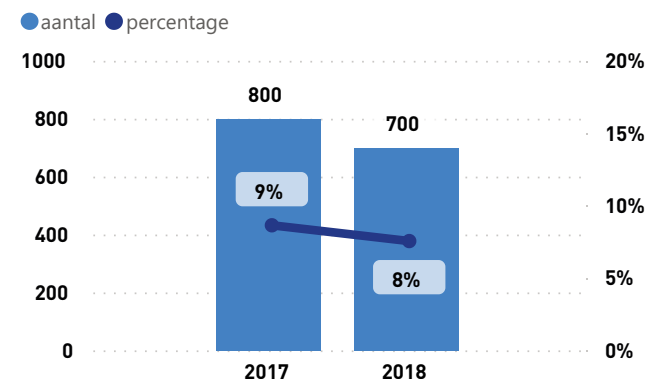
%13-16 jarigen dat wekelijks sport bij club of sportschool

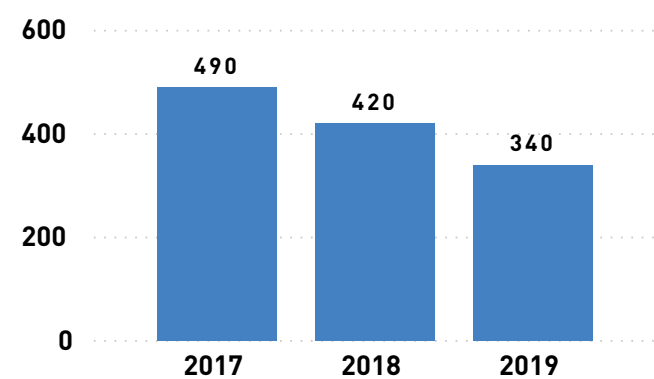
15-27 jarigen met inkomen uit arbeid

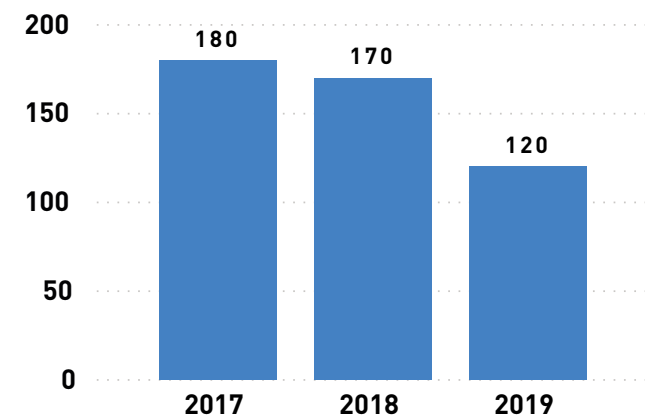
15-27 jarigen zonder inkomen uit arbeid en volgt geen onderwijs

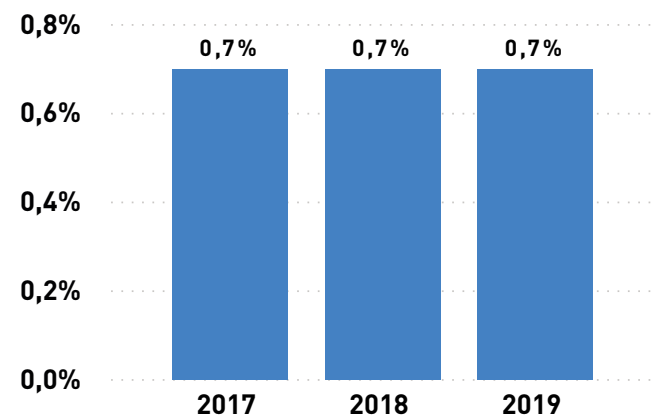
15-27 jarigen met uitkering sociale zekerheid

15-27 jarigen met inkomen uit Participatiewet

% 15-27 jarigen met WW uitkering

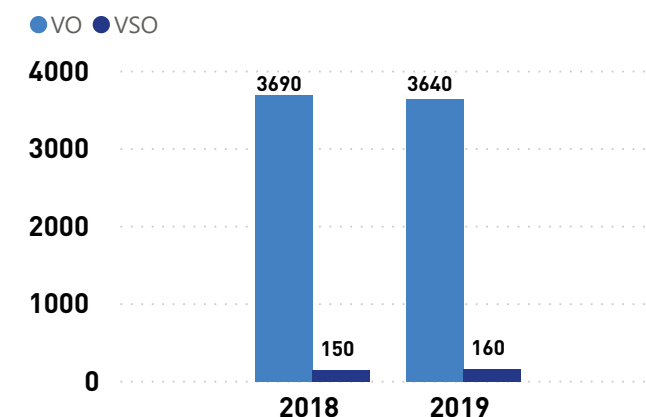

Kansrijk

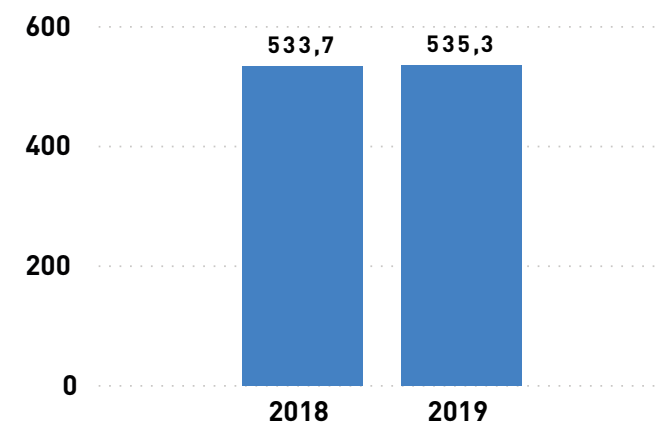
Kinderen ophet basisonderwijs

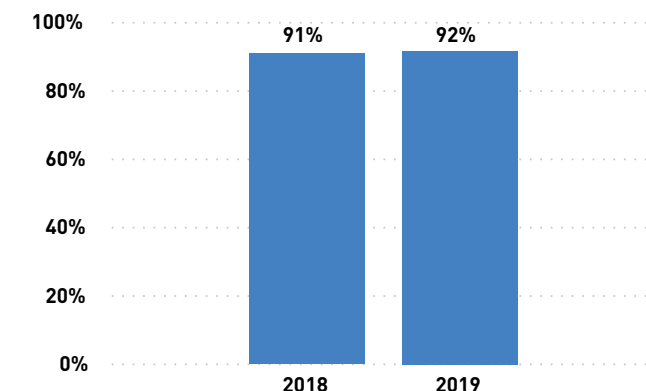
Kinderen ophet voortgezet onderwijs

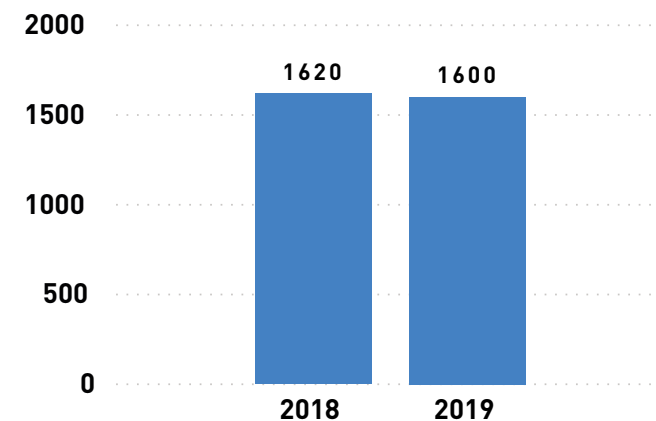
Gemiddelde score CET

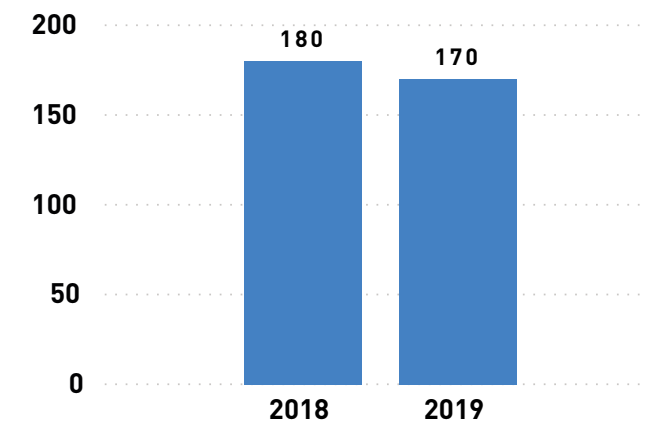
Gemiddelde slagingspercentage examencandidaten VO

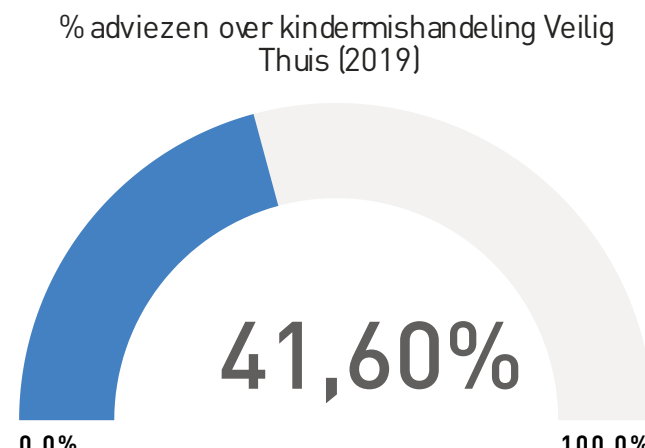
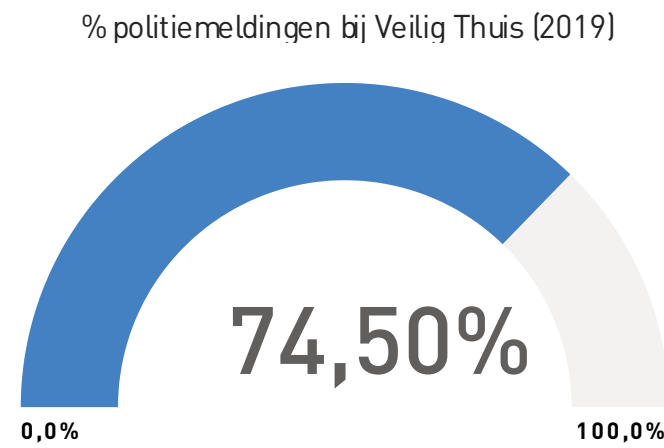
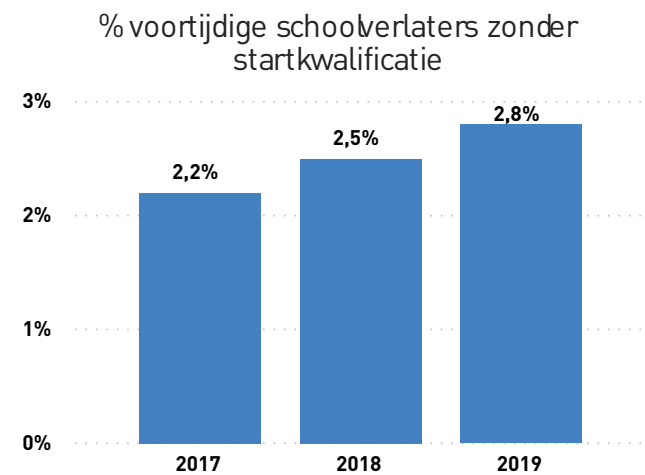
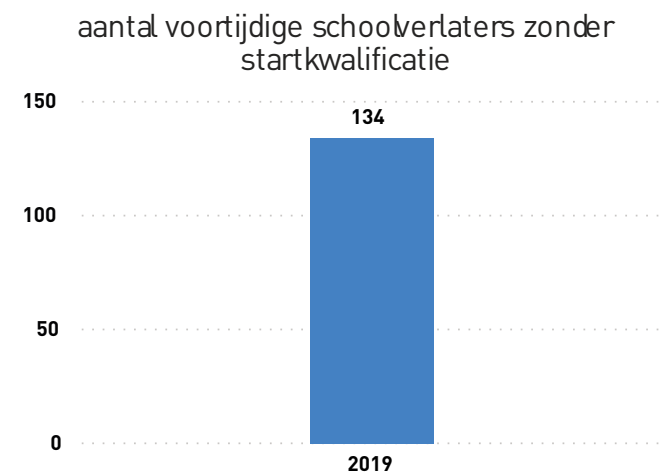
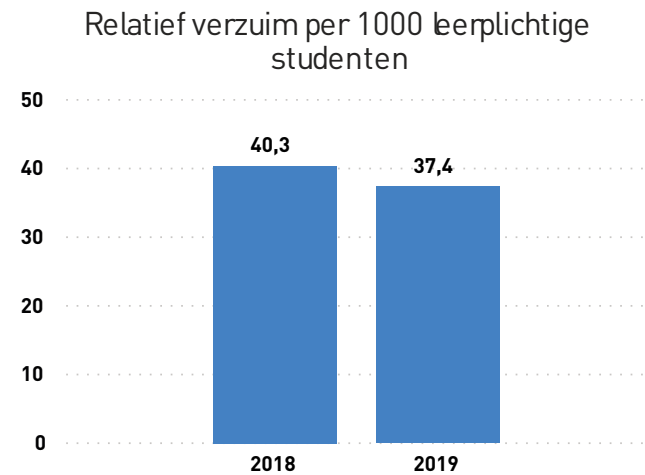
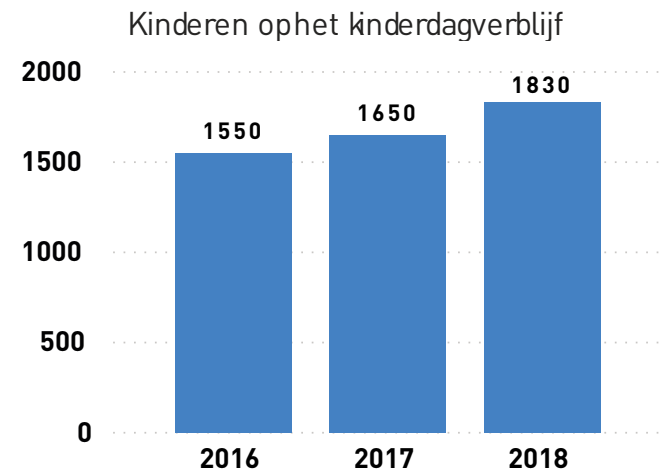
Kinderen ophet mbo

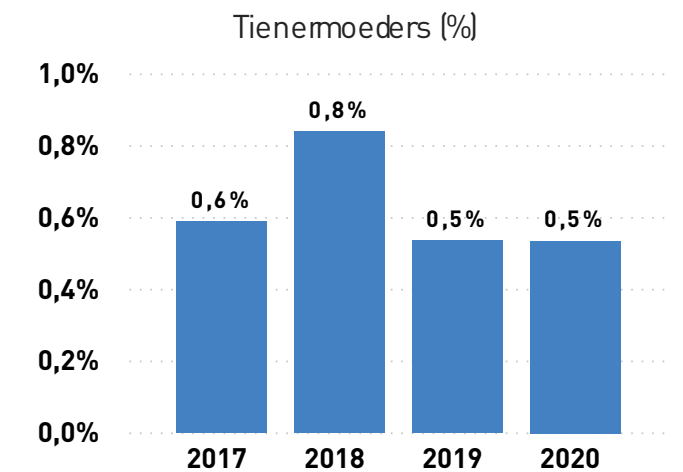
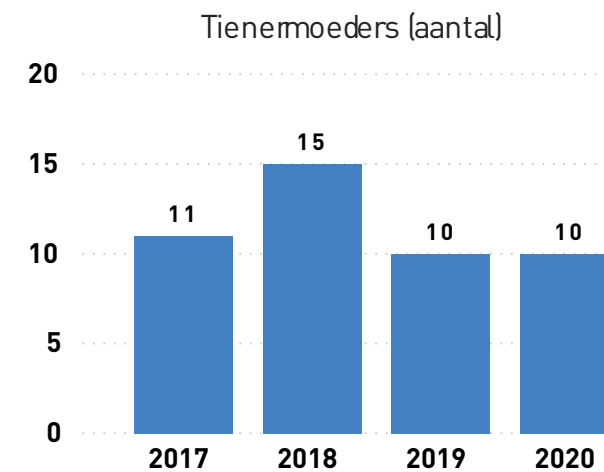
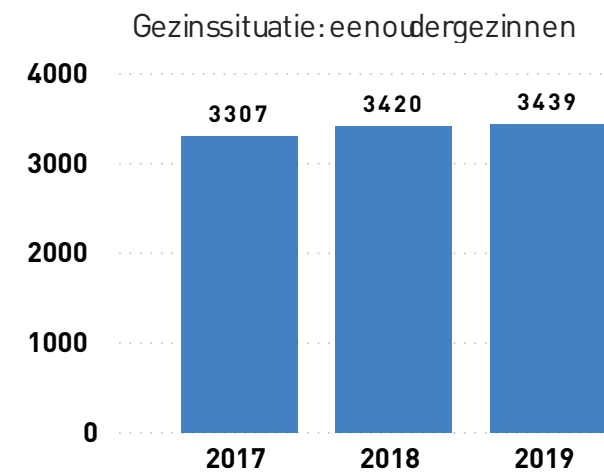
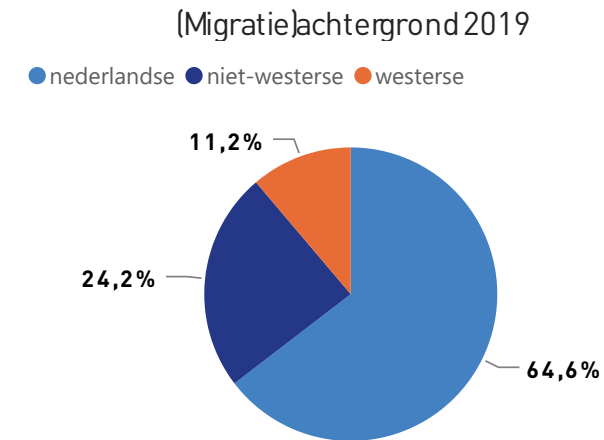
Kinderen ophet praktijkonderwijs VO

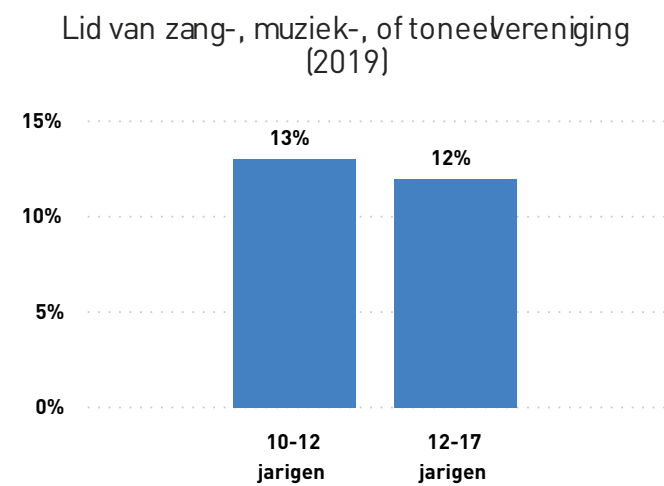
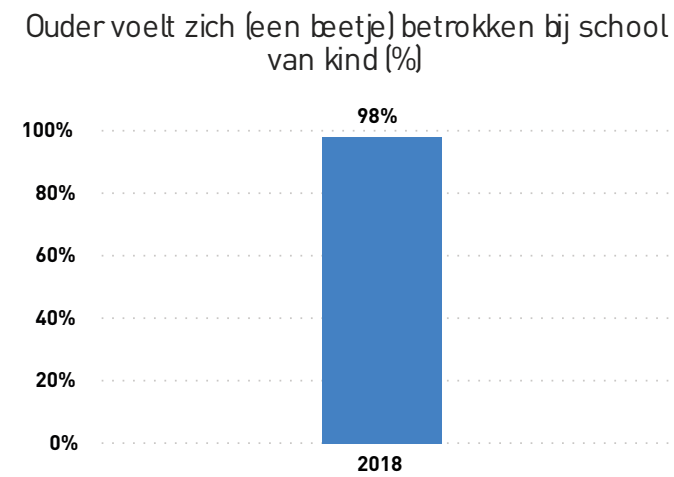
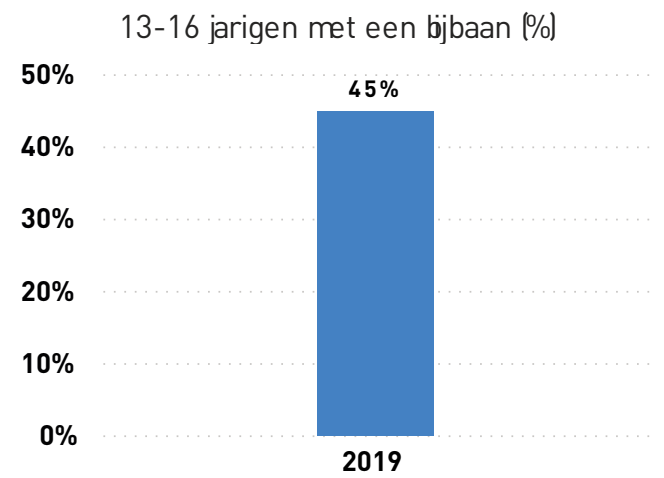
Kansrijk

Kansrijk

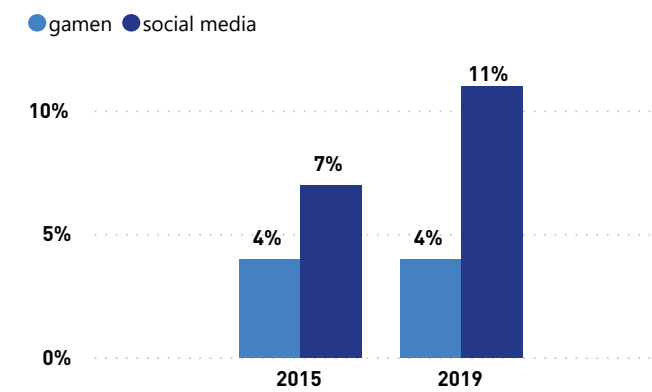

Kansrijk

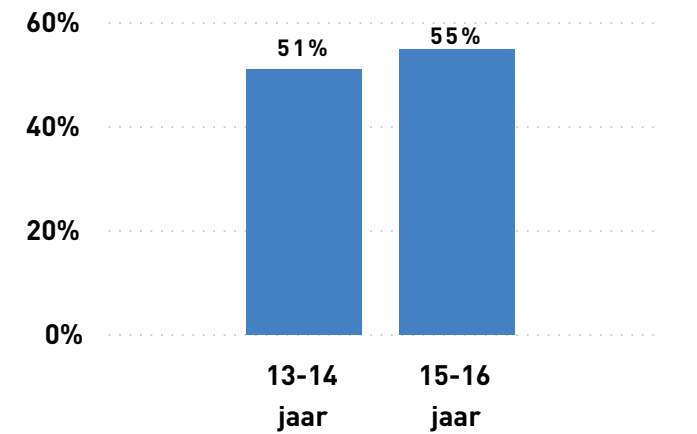

Gezond

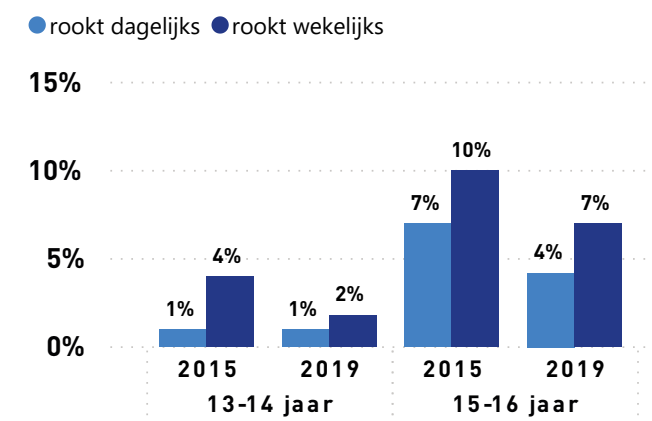
Risico problematisch gamen/social media gebruik 13-16 jarigen

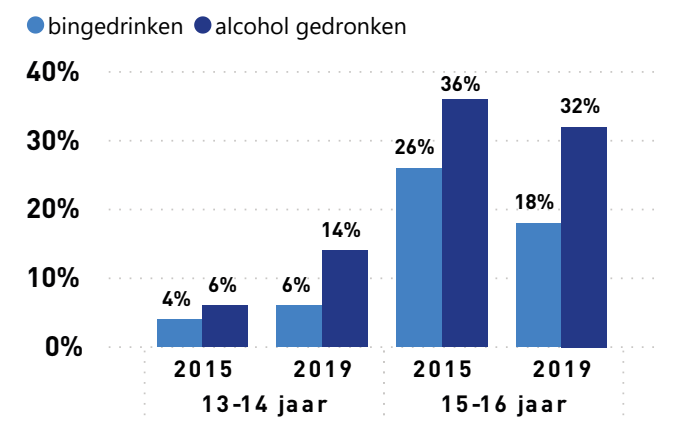
Ervaart stress door één of meer factoren (2019)

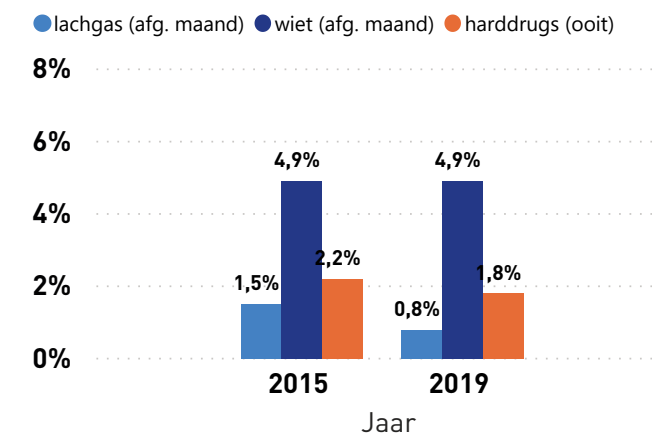
Roken

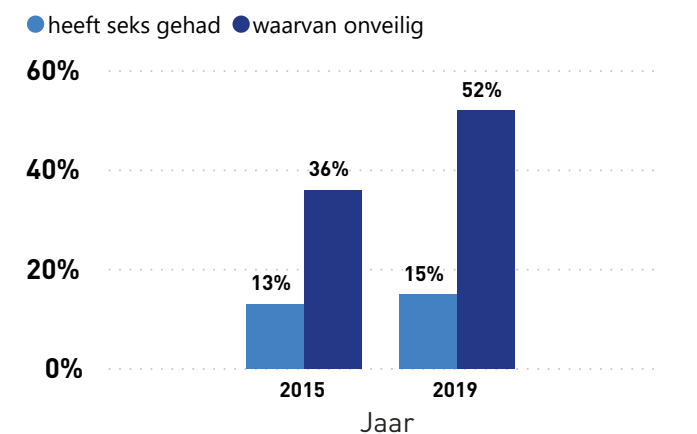
Alcoholgebruik afgelopen 4 weken

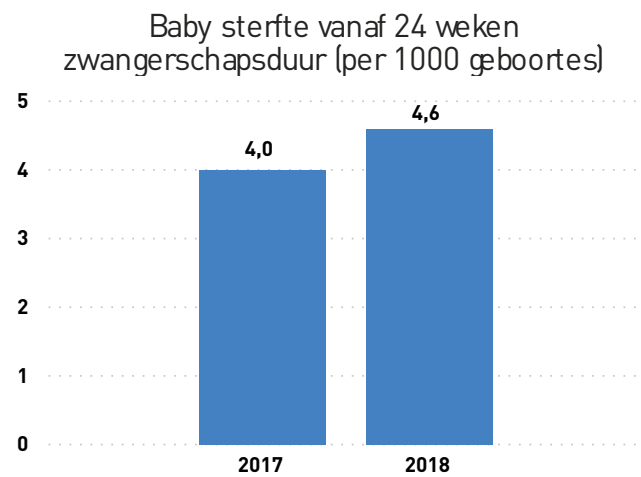
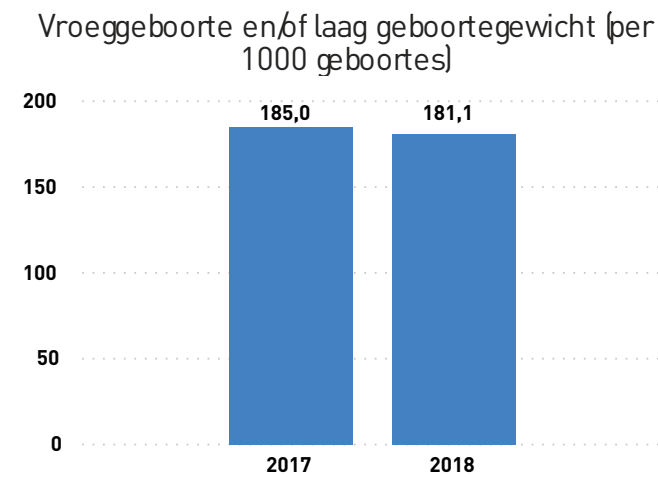
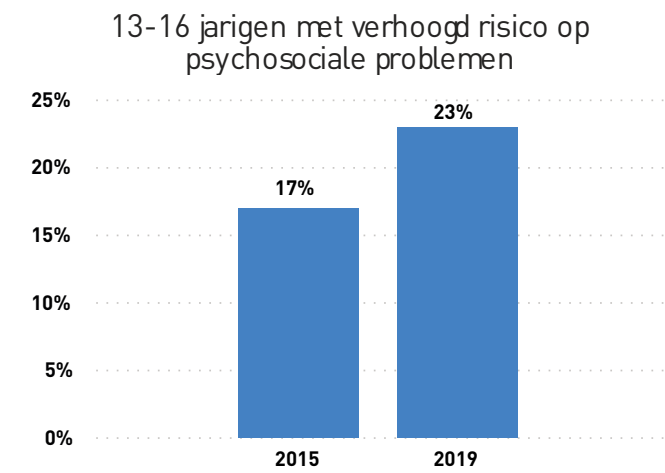
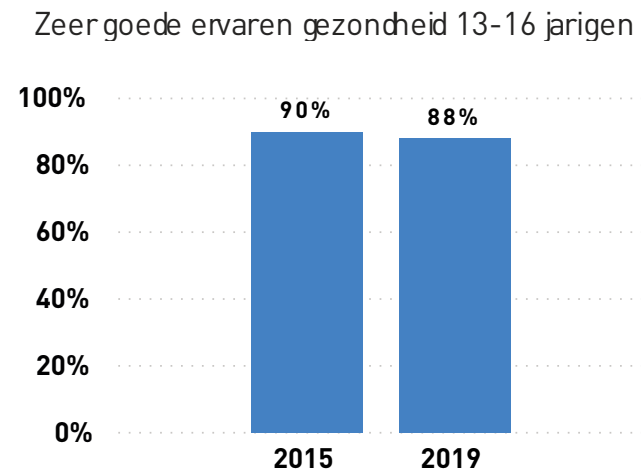
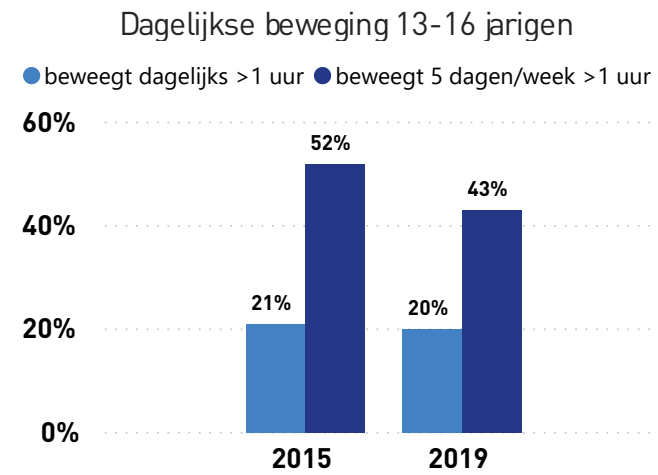
Drugsgebruik 13-16 jarigen

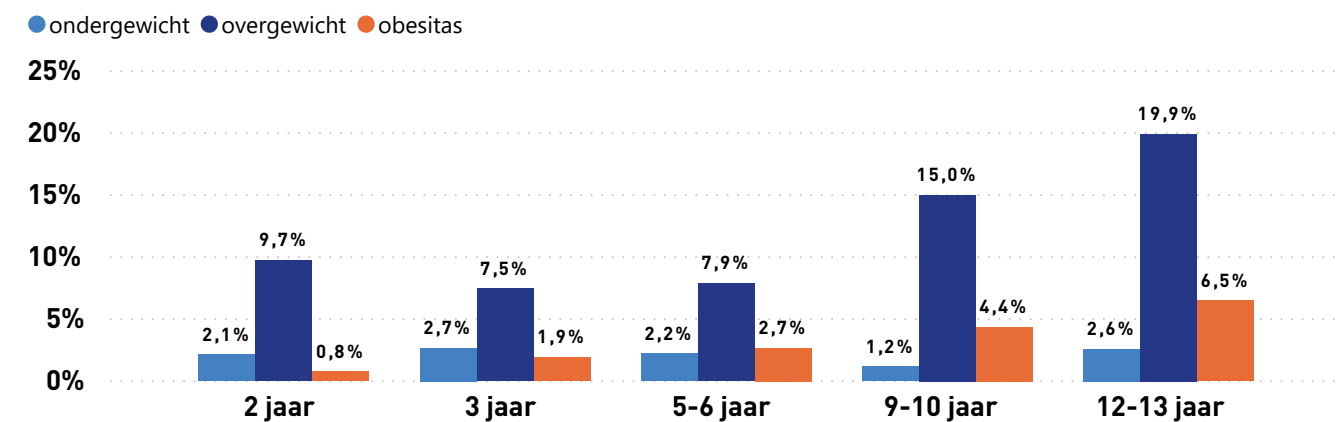
Seksueel gedrag 13-16 jarigen

Gezond

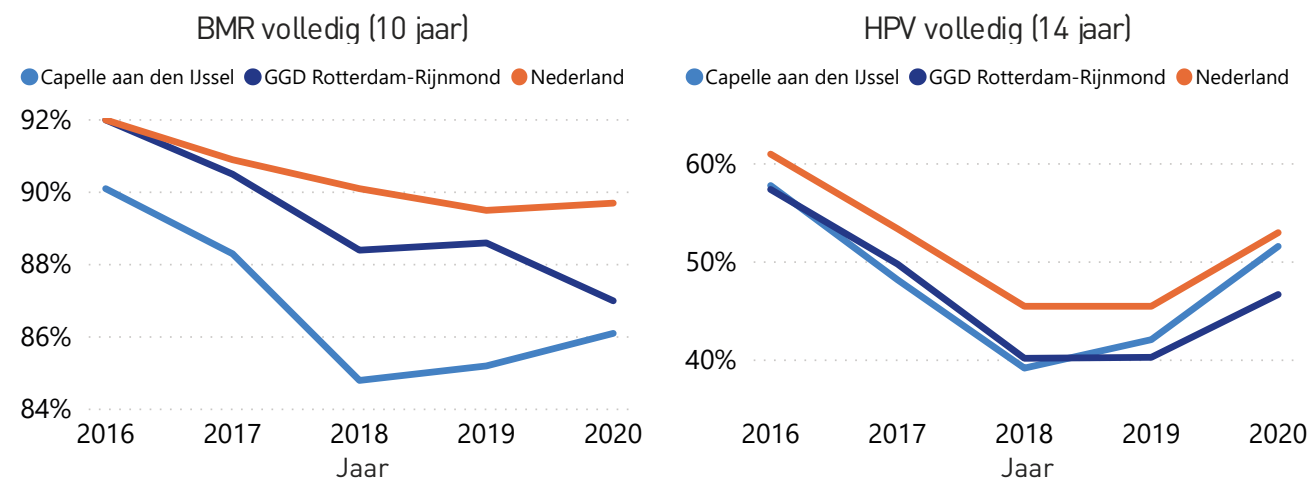
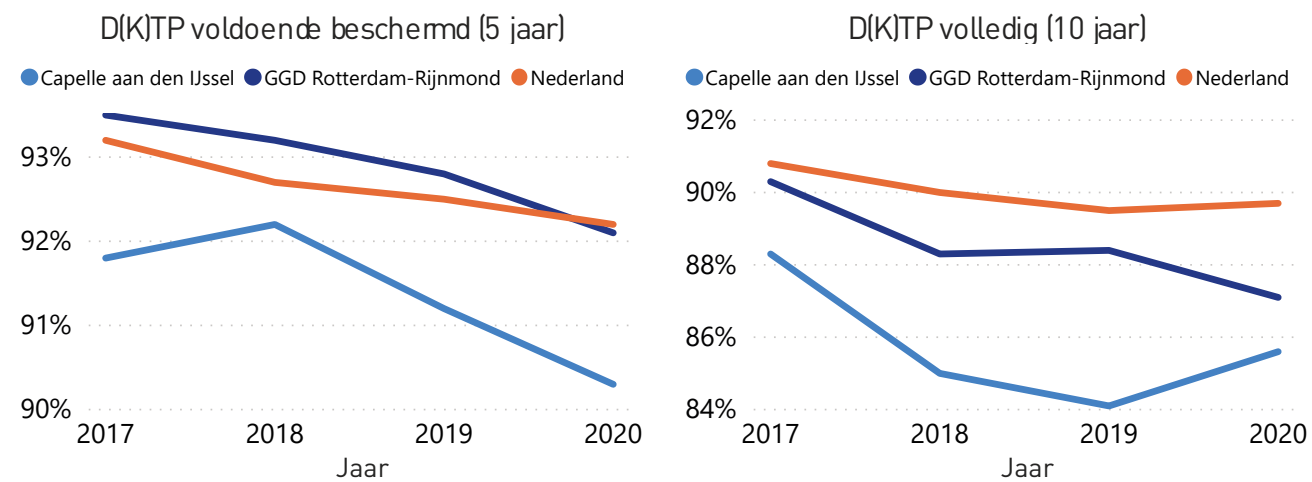
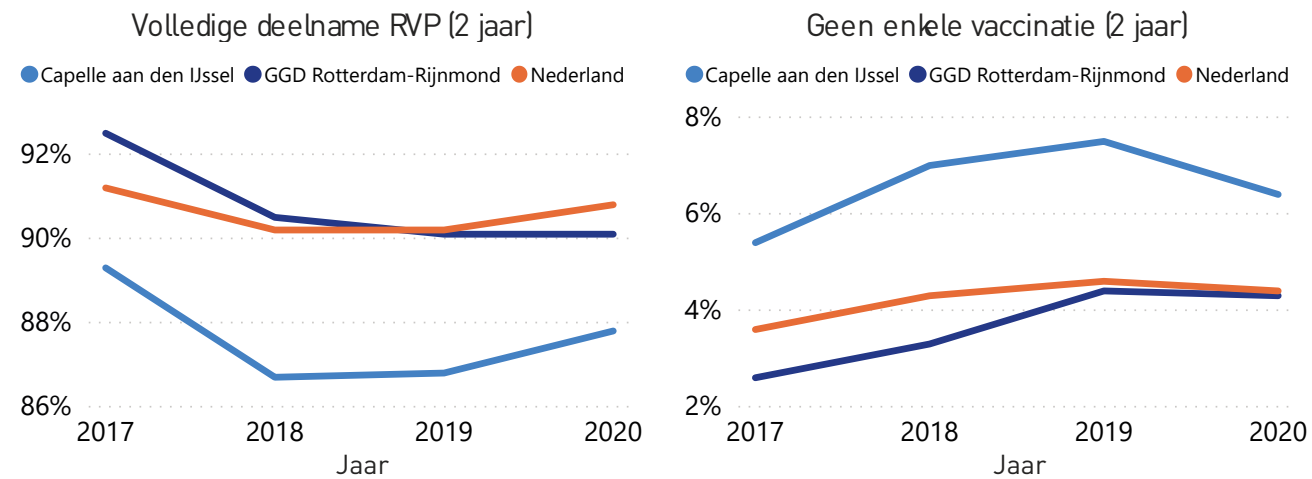
BMI (2019)

Gezond

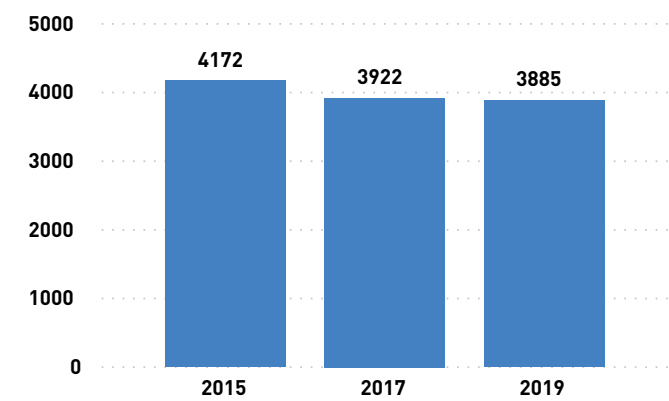
Gezond

Vaccinatie graad (%)

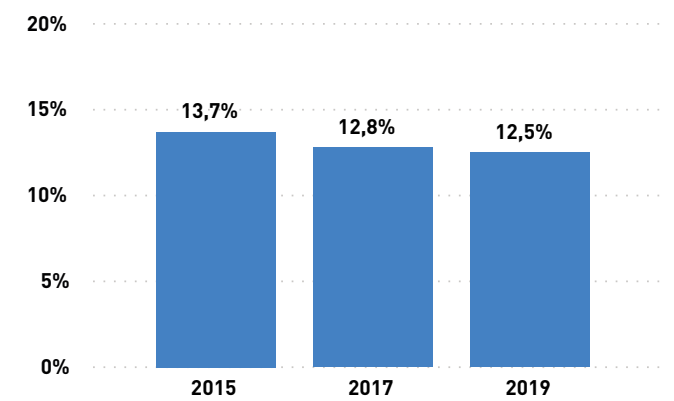

Veilig

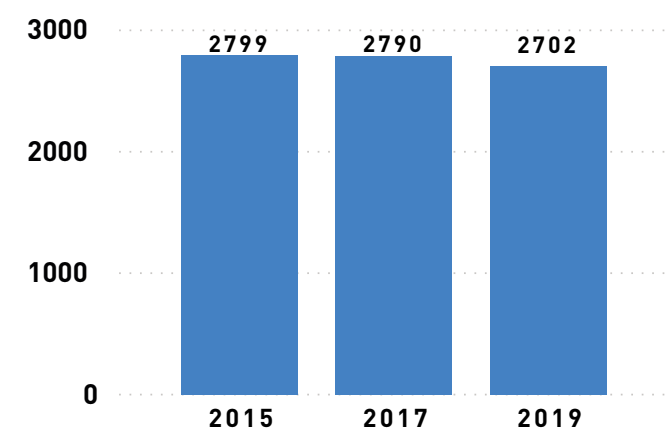
Aantal minimahuishoudens (inkomen tot 120% van het sociaal minimum)

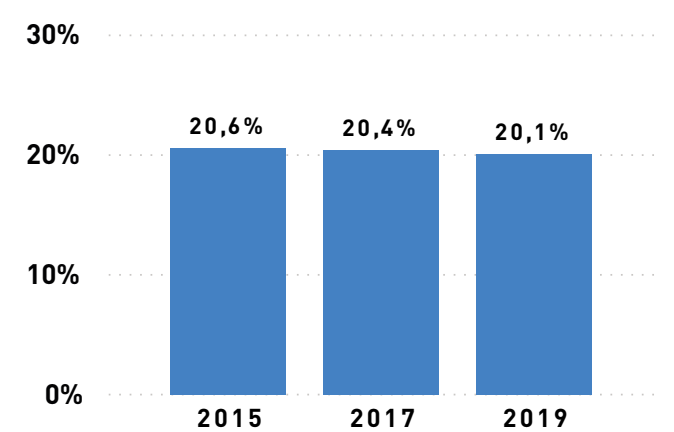
% Minimahuishoudens (inkomen tot 120% van het sociaal minimum)

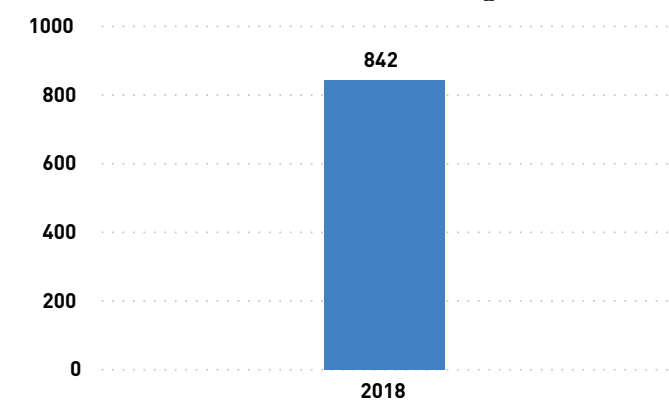
Aantal kinderen in minimahuishoudens

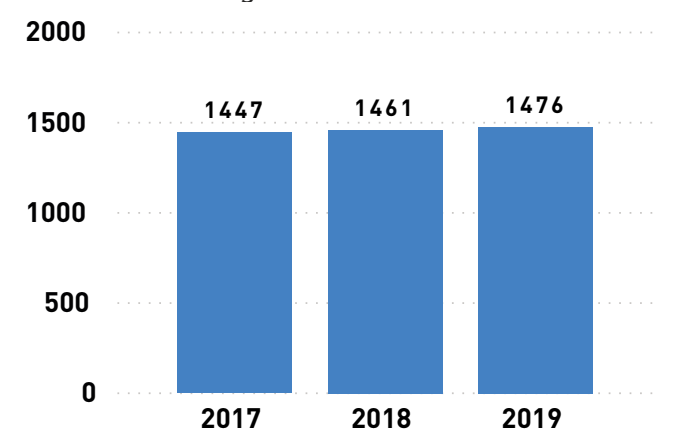
% Kinderen in minimahuishoudens

Aantal kinderen in huishoudens met schulddienstverlening

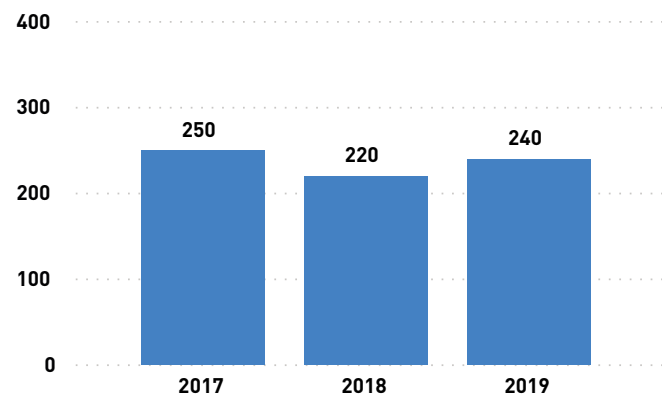

Grote gezinnen (≥ 3 kinderen)

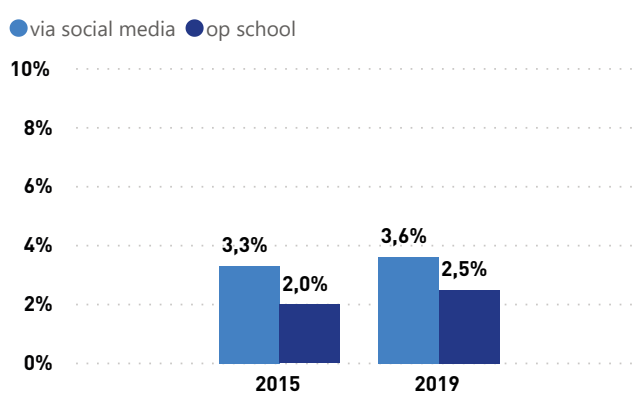

Veilig

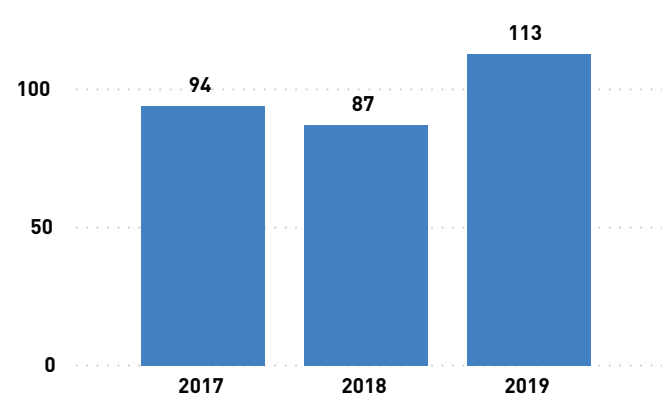
Geregistreerde verdachten van misdrijven tot 25 jaar

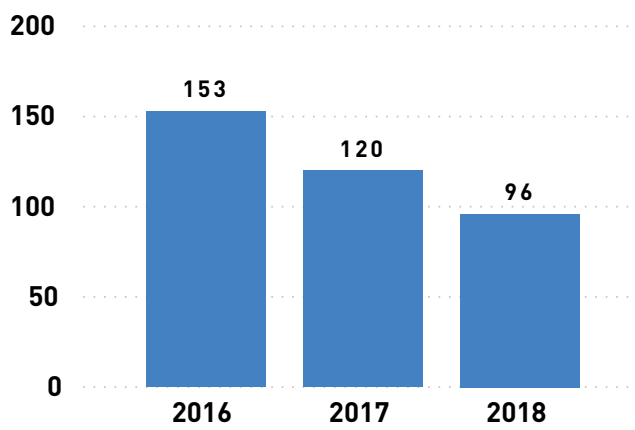
13-16 jarigen die minstens 1 keer per week zijn gepest in de afgelopen 3 maanden

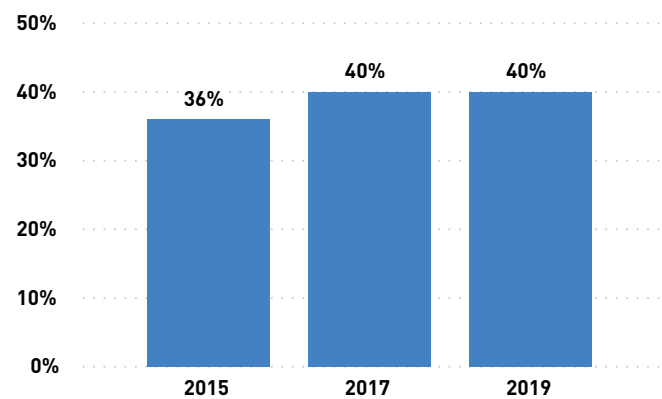
HALT verwijzingen (per 10.000 inwoners van 12-18 jaar)

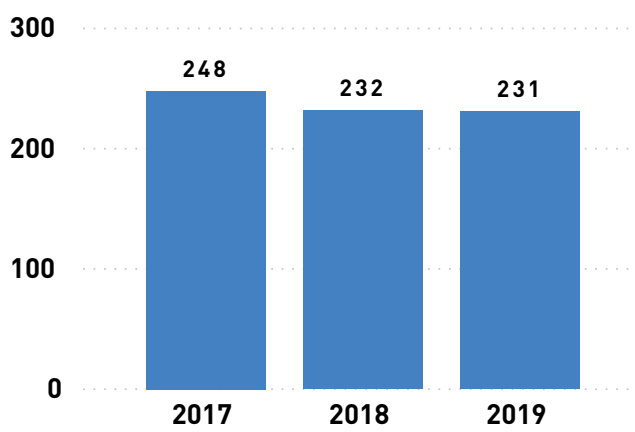
Kinderen die echtscheiding meemaken

Bewoners die aangeven dat jongerenoverlast plaatsvindt in buurt

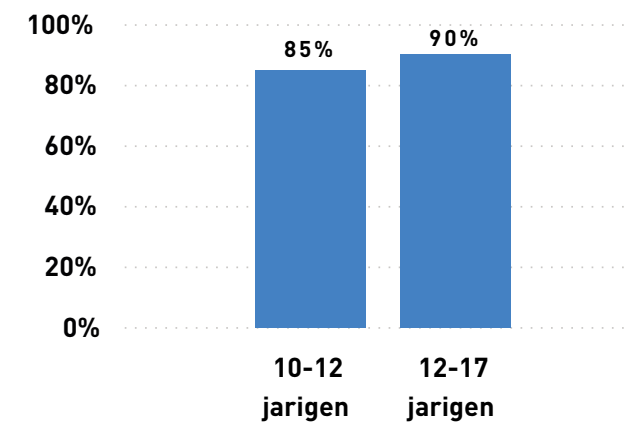

Politiemeldingen van jongerenoverlast

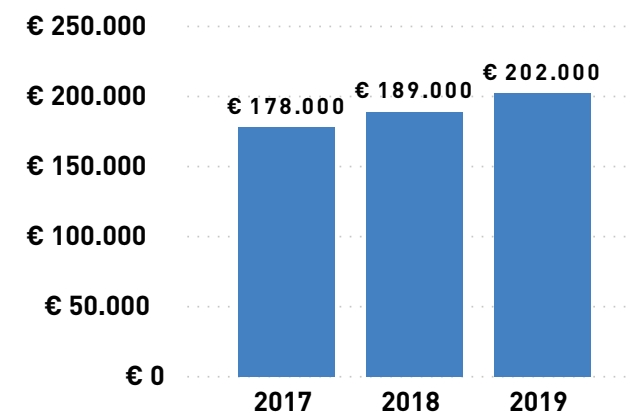

Veilig

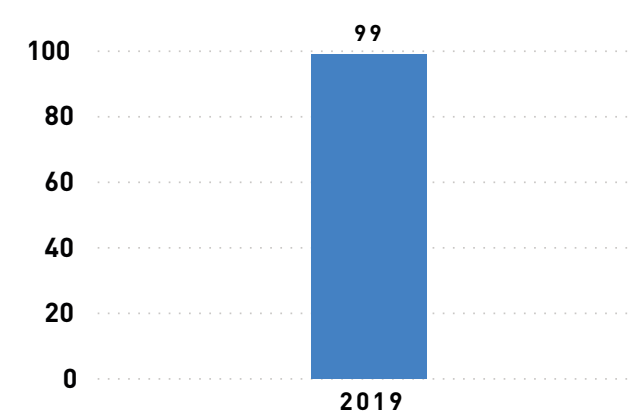
Kind voelt zich veilig in buurt (2019)

Gemiddelde WOZ-waarde woningen

Gemiddelde woonoppervlakte (m2)

Bronnen

1. CBS
2. CtC enquête
3. CBS Jeugdmonitor
4. DUO
5. Leerplicht gemeente Capelle
6. DUO/Ingrado
7. Veilig Thuis
8. GGD Gezondheidsmonitor
9. Perined
10. CJG Capelle
11. Armoedemonitor
12. Halt
13. Bewonersenquête
14. Politie

Bijlage 2

Evaluatie Vreedzaam

1 Inleiding

De afgelopen vier jaar is de methode De Vreedzame Wijk in de vier kwetsbare wijken van Capelle ingevoerd. Dit programma is ingezet omdat de Capelse jeugd aan gaf behoefte te hebben aan meer veiligheid, een grotere weerbaarheid en andere omgangsvormen¹. Daarnaast bleek uit de enquête Veilig Opgroeien 2015 dat kinderen zich, vooral op straat, vaak onveilig voelden. Om de leefbaarheid en veiligheid voor de kinderen in deze wijken te vergroten is vanaf 2016 het programma Vreedzame Wijk ingezet.

In deze bijlage evalueren we de invoering van het programma tot nu toe. Er wordt aangegeven in hoeverre De Vreedzame Wijk is geïmplementeerd in de vier kwetsbare wijken en er wordt aangegeven in hoeverre dit programma aansluit bij de behoefte van Capelle.

2 De Vreedzame Wijk

De Vreedzame Wijk is een methode waarmee kinderen, jongeren, professionals en buurtbewoners leren om conflicten op te lossen, verantwoordelijkheid te dragen en elkaar respectvol en positief te benaderen. Zowel binnen als buiten de muren van school en wijkvoorzieningen. Hierdoor worden verschillende leefwerelden van de kinderen, school, thuis en straat, met elkaar verbonden. Op school is er veel structuur, waardoor kinderen veiligheid ervaren en duidelijk is wat er van ze wordt verwacht. Vaak ontbreekt deze structuur buiten school. Door in de overige leefwerelden (thuis en op straat) in te spelen op de op school geleerde vaardigheden, wordt het voor kinderen duidelijk dat overal dezelfde verwachtingen, regels en afspraken gelden.

Bovendien sluit de Vreedzame Wijk sluit aan bij de wettelijke verplichting van scholen om ‘burgerschapsvorming’ een plek te geven in het lespakket. In Capelle werken we samen met de basisscholen aan burgerschap via het programma de Vreedzame School en de Vreedzame wijk.

3 De Vreedzame Wijk in de vier kwetsbare wijken van Capelle

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de richtlijnen voor het opzetten van een Vreedzame Wijk. Dit overzicht geeft een indicatie in hoeverre de vier kwetsbare wijken in Capelle een Vreedzame Wijk zijn.

Geconcludeerd kan worden dat Oostgaarde, Schollebaar en Schenkel ongeveer even ver zijn wat betreft de invoering van de Vreedzame Wijk. Waarbij er in Oostgaarde vele samenwerkingen tussen partners zijn opgebouwd.

Algemene Richtlijnen voor implementatie van Vreedzame Wijk	Oostgaarde	Schenkel	Schollevaar	Rondelen Middelwatering
Wijk-coördinatie	Kinderwerker	Kinderwerker	Kinderwerker	Kinderwerker
Stuurgroep	nee	nee	ja	nee
Intentieverklaring	ja	ja	ja	nee
Platform bijeenkomsten met partners	ja, stad breed	ja, stad breed	ja, stad breed	ja, stad breed
Jaarplan	nee	nee	nee	nee

Algemene Richtlijnen voor implementatie van Vreedzame Wijk	Oostgaarde	Schenkel	Schollevaar	Rondelen Middelwatering
Partners	Basisscholen, Havensteder, buurtcoach, jongeren coach, stadsmariniers, handhaving, CJG, Sportief Capelle, fysiotherapie, instituut bender, diëtiste, AH de Terp, Speeluitleen, IJsselkids, Bibliotheek.	CJG, stadsmariniers, jongerencoach, basisscholen, kinderopvang, handhaving, Supermoeders Schenkel.	Leger des Heils, Prokino Zorg, jongerencoach, basisscholen, ouders, CJG.	Basisscholen, gemeente.
scholen	4 bs (2VS)	3 bs (1VS)	4 bs (2VS)	6 bs (1VS)
Kinderraad	ja	In opstartfase	ja	nee
Wijk-meditatie	nee	nee	nee	nee
Ouders	ja	ja	ja	nee

4 Ervaringen van betrokkenen

In huidige evaluatie zijn ervaringen van de volgende partners meegenomen: de kinderbuurtcoaches, stadsmariniers, gebiedsregisseurs, het Kindercollege, CJG en scholen.

Uitgangspunten Vreedzaam

De principes van vreedzaam worden door bijna alle gesproken partners omarmd. We mogen echter wel flexibeler zijn om het op een Capelse manier toe te passen en een kritisch zijn in welke activiteiten we wel en niet faciliteren.

Wijkpartners

Partners lijken zich nog onvoldoende eigenaar te voelen. En door gebrek aan tijd of prioriteit is het lastig om het gedachtengoed echt toe te passen in de eigen activiteiten. Wijkpartners kunnen elkaar onderling goed vinden. Om partners nog beter met elkaar te laten samenwerken en om eigenaarschap bij partners te vergroten, zijn jeugdoverleggen met een duidelijk gemeenschappelijk doel in de wijk gewenst.

Doorgaande lijn po-vo

Enkele scholen geven aan nog zoekend te zijn naar een methodiek die een doorgaande lijn kan bieden en inspeelt op de hedendaagse problematiek die te maken hebben met normverschuivingen.

Thuis als leefwereld

Momenteel worden ouders betrokken bij vreedzaam als er activiteiten voor ouders georganiseerd worden. Een volgende stap is dat ouders ook al aan de voorkant betrokken worden, zodat er meer aangesloten kan worden bij de behoefte van ouders en om hen meer eigenaarschap te geven.

Bottom-up

De behoefte ligt er om meer aan te sluiten bij de problemen en signalen van de wijken. Er kan meer bottom-up gewerkt worden, door te starten bij de problemen van de kinderen.

Concreter

Om draagvlak te creëren moet de Vreedzame Wijk minder conceptueel zijn, meer concreet, duidelijk en visueel. Het is momenteel te abstract, waardoor partners soms afhaken. De Vreedzame School en de Kinderlabs zijn wel duidelijk en concreet.

¹ Kinderconferentie 2015

Rol van de gemeente

De afgelopen periode heeft de gemeente te veel in de uitvoerende rol gezeten, maar de gemeente moet een meer faciliterende en aansturende rol aannemen.

Daadwerkelijke problemen

Er wordt geleerd middels fictieve verhaaltjes hoe je om moet gaan met conflicten, maar de behoefte is om met daadwerkelijke conflicten van kinderen te oefenen.

5 Conclusie

Het programma Vreedzame Wijk heeft tot doel om een breed pedagogisch netwerk te vormen waarin een veilige omgeving voor kinderen en jongeren wordt gecreëerd en ieder dezelfde taal spreekt. Dat is een uitdaging die veel inspanning vraagt en vooral ook een lange adem vergt.

De Vreedzame School en de Vreedzame Wijk zijn bekend bij een grote groep kinderen en jongeren. Het programma geeft hen een gevoel van samenwerking en saamhorigheid. De visie de Vreedzame Wijk wordt breed gedragen onder de partners. De afgelopen vier jaar zijn niet alleen leerkrachten van de Vreedzame Scholen, maar ook jongerenwerkers van Welzijn Capelle, sportbuurtcoaches van Sportief Capelle, jeugd- en gezinscoaches van het CJG, handhavers van de gemeente en wijkbewoners getraind in het werken met het programma Vreedzaam. Zij zien positieve ontwikkelingen, doordat kinderen en jongeren aangeven dat ze de inhoud van het programma kennen en dat het ze aanspreekt. Enkele partners zien positieve gedragsverandering bij kinderen en jongeren².

Het is echter ook hard werken om alle inzet gaande te houden. Het blijkt in ieder geval dat de aanwezigheid van een Vreedzaam School en een Kinderlab helpt bij de ontwikkeling van het concept Vreedzaam binnen een wijk. Continue inzet en betrokkenheid van partners en ouders is belangrijk voor het succes van het programma. Om goed samen te werken en om het eigenaarschap bij partners in de wijk te vergroten zijn (jeugd)overleggen waarin bottom-up wordt gewerkt en passende informatievoorziening van groot belang.

Geconcludeerd kan worden dat de meeste partners en andere betrokkenen achter de visie van vreedzaam staan, maar dat er mag wel gesleuteld worden aan het programma om beter in te spelen op de behoeften van Capelle.

6 Aanbevelingen

- De implementatie van vreedzaam in de wijk Middelwatering verder stimuleren. Aanbevolen wordt om meer basisscholen enthousiast te maken voor het programma Vreedzaam, vanuit activiteiten in het Kinderlab de visie van Vreedzaam verder uit te dragen, Vreedzame jeugdoverleggen (zowel preventief als inspelen op signalen) in de wijk op te zetten en om de kinderbuurtcoach een actievare rol te vervullen.
- De activiteiten die onder de Vreedzame Wijk vallen, moet blijvend gemonitord worden en bij voorkeur door de kinderbuurtcoaches. Inzichtelijk wordt gemaakt in hoeverre de wijken vreedzaam zijn en de vervolgstappen worden (in overleg met partners en doelgroepen) bepaald.
- Naast het monitoren moet het programma Vreedzame Wijk elk jaar verder geëvalueerd worden, om meer zicht te krijgen op behoeften van betrokkenen, resultaten en effecten. Binnen 2 jaar wordt opnieuw bekeken of het programma vreedzame wijk voldoende oplevert voor Capelle.

² Verantwoording Jeugdnota 2017-2020 "Wie de jeugd heeft"

7 Financiën

De kosten voor de verdere inzet van het programma Vreedzame Wijk voor de komende jaren wordt geschat op €10.000 per jaar. De financiën worden ingezet voor de invoering van de Vreedzame School in Middelwatering, consultatie bij Stichting Vreedzaam en ondersteuningsmaterialen om Vreedzaam concreter uit te dragen.

Bijlage 3

Stand van Zaken indicatoren (nulmeting)

Doel	Indicator	Nulmeting	Bron
Wat willen we	Hoe weten we of het goed gaat		
	Kansrijk		
Meer jeugdigen ontwikkelen hun talenten in hun vrije tijd	% sportdeelname via club of vereniging % cultureel actief via club of vereniging Aantal deelnemers brede school activiteiten % bijbaan	65 procent (2019) 12 procent (2019) 2716 (2018) 15-16 jarigen 60 procent (2019)	Gezondheidsmonitor Jeugd Enquête Veilig Opgroeien Gemeente Capelle Gezondheidsmonitor Jeugd
Meer kinderen en jongeren leveren een betere prestatie op school en vergroten daarmee hun kansen	Gemiddelde score CET Slagingspercentage VO % schoolverzuim % voortijdig schoolverlaten % 15-27 jarigen met inkomen uit arbeid % 15-27 jarigen niet op school en geen werk % ouders voelt zich betrokken bij school	535,5 (2019) 92 procent (2019) 3,74 procent (2019) 2,8 procent/ aantal 134 (2019) 66 procent (2018) 8 procent (2018) 98 procent (2018)	Gezondheidsmonitor Jeugd
Meer jeugdigen kunnen meepraten over belangrijke thema's en voelen zich serieus genomen	Aantal leden Kindercollege, CJR, kindervijkraden en kinderconferentie	9 leden Kindercollege (2020-2021) 11 leden CJR (2020) 1 Kinderwijkraad (2020) 50 kinderen Kinderconferentie (2019)	Gemeente Capelle
	Jeugdigen hebben het gevoel dat ze invloed kunnen hebben	(Nog) niet bekend	
	Veilig		
Meer jeugdigen groeien op in een veilige thuissituatie	Aantal deelnemers workshops en thema-avonden Aantal trainingen opvoeden ouders Aantal jeugdigen dat training heeft gevolgd Aantal meldingen Veilig Thuis door politie Aantal meldingen Veilig Thuis door professional	72 ouders (2019) 54 ouders (2019) 218 jeugdigen (2019) 458 meldingen 106 meldingen	Jaarverslag CJG 2019 Jaarverslag CJG 2019 Jaarverslag CJG 2019 Gezondheidsmonitor Jeugd Gezondheidsmonitor Jeugd
Meer jeugdigen groeien op in een veilige wijk en schoolomgeving	% kinderen dat wekelijks wordt gepest social media % kinderen dat wekelijks wordt gepest op school % kinderen dat zich veilig voelt in hun buurt	3,6 procent (2019) 2,6 procent (2019) Leerlingen PO: 84,9 procent (2019) Leerlingen VO: 90,2 procent (2019)	Gezondheidsmonitor Jeugd Gezondheidsmonitor Jeugd Enquête Veilig Opgroeien Enquête Veilig Opgroeien
Minder jeugdigen maken zich schuldig aan overlast en criminaliteit	Aantal gemelde incidenten op en rond scholen % bewoners dat jongerenoverlast ervaart in de wijk Aantal meldingen jongerenoverlast politie Aantal/omvang problematische groepen Aantal haltverwijzingen 13-18 jarigen Aantal jongeren (tot 25 jaar) verdacht van misdrijf	(Nog) niet bekend 40% bewoners (2019) 231 meldingen (2019) (Nog) geen cijfers 113 (2019) 240 (2019)	Bewonersenquête Politie (Toekomstige) rapportages Halt Politie

Bijlage 4

Samenvatting verantwoording Jeugdnota 2017-2021

Conclusies verantwoording en aandachtspunten voor het nieuwe jeugdbeleid

Talentontwikkeling

Capelle doet het goed op het gebied van talentontwikkeling. Uit de cijfers blijkt dat meer jeugdigen hun talenten ontplooiën in hun vrije tijd dan vier jaar geleden.

Aandachtspunt!

Doorgaan met inzet op talentontwikkeling. Er is meer samenhang in het aanbod mogelijk en het aanbod kan meer gericht worden op doelen.

De communicatie over het activiteitenaanbod kan verbeterd worden en een betere aansluiting bij de behoefte van 12+ jeugd is gewenst.

Positieve identiteit en burgerschap

We constateren een positieve lijn in de aandacht van scholen voor het thema seksuele diversiteit, wel kost het veel inspanning vanuit de gemeente om blijvend aandacht voor het thema te organiseren.

Met het programma de Vreedzame School en Vreedzame Wijk is er op meer scholen in de wijken Middelwatering, Oostgaarde, Schenkel en Schollebaar structureel aandacht voor burgerschapsvaardigheden. Het is een programma dat de afgelopen vier jaar steeds meer bekendheid heeft gekregen en breed wordt gedragen door de partners in ons jeugdbeleid. De effecten van het programma zijn echter lastig te meten.

Aandachtspunt!

Voortdurende inzet vanuit de gemeente op het thema diversiteit is nodig. In overleg met het onderwijs kijken we hoe het aanbod dat de gemeente kan bieden het beste kan worden ingestoken.

Een evaluatie van de inzet van het programma de Vreedzame Wijk is een aandachtspunt voor het nieuwe beleid.

Seksueel gezond gedrag

Uit de cijfers blijkt dat 83 procent van de jongeren zich seksueel heel weerbaar voelt. Daarnaast zien we een toename van de het aantal nare seksuele ervaringen en toename van onveilige seks. We concluderen dan ook voorzichtig dat de seksuele gezondheid van Capelse jongeren de afgelopen periode niet is versterkt. Over de handelingsverlegenheid bij professionals en de mogelijkheden van ouders om zich te laten informeren over het geven van seksuele voorlichting hebben we geen geschikte cijfers. Uit de gesprekken met de jongeren concluderen we echter dat er op de scholen nog handelingsverlegenheid bestaat onder docenten en dat jongeren met hun ouders weinig praten over onderwerpen als seks en relaties.

Aandachtspunt!

Meer structurele en samenhangende voorlichting over seks en relaties lijkt nodig. Het accent moet daarbij liggen op veiligheid. Voor het nieuwe jeugdbeleid onderzoeken wij op welke manier dit het beste vorm gegeven kan worden.

Gezonde sociaal-emotionele ontwikkeling

We hebben de afgelopen vier jaar veel ingezet op pesten. Toch blijkt uit de cijfers dat zowel slachtofferschap als daderschap van pesten in het VO de afgelopen vier jaar zijn gestegen. De grote vlucht die het gebruik van social media heeft genomen lijkt hierin een belangrijke rol te spelen.

Via de vragenlijsten in de tweede klassen VO worden vroegtijdig jongeren met depressieve gevoelens opgespoord en geholpen. De ervaring met de vragenlijsten is positief.

Aandachtspunt!

Onderzoeken of een intensievere aanpak die meer gericht is op het veilig gebruik van social media haalbaar is.

Het verdient aanbeveling om de vragenlijsten over sombere en depressieve gevoelens structureel in te bedden in het aanbod van het CJG.

Minder drinken en roken

Op basis van de cijfers lijkt het (redelijk) goed te gaan met de Capelse jeugdigen en middelengebruik. Jongeren en professionals geven echter aan dat zij veel alcohol- en drugsgebruik zien bij leeftijdgenoten/jongeren.

Aandachtspunt!

Preventie van middelengebruik heeft blijvend aandacht nodig. Vooral alcohol op jonge leeftijd en blowen.

Ouderbetrokkenheid

Er is veel energie gestoken in het activeren van ouders. Er zijn diverse ouderinitiatieven opgestart en partners hebben nieuwe manieren gezocht om ouders te betrekken en activeren. Het algemene beeld blijft dat het moeilijk is om ouders te activeren. Goed inzicht in de redenen van ouders om niet actief te zijn er nog niet.

Aandachtspunt!

Partners hebben behoefte aan meer kennis hierover en zijn benieuwd naar best practices elders in het land.

Opvoedondersteuning

Op basis van de cijfers concluderen we dat meer ouders preventief worden geholpen bij opvoed- en opgroei problemen. Het aanbod sluit goed aan bij de vraag, er wordt veel gebruik van gemaakt. Er wordt gewerkt met bekende trainingen en interventies die bewezen effect hebben.

Aandachtspunt

Een aandachtspunt is de sluitende overgang tussen preventie en jeugdhulp.

Jongerenparticipatie

Capelle mag trots zijn op het brede scala aan mogelijkheden voor jongerenparticipatie, de Jongerenraad en het Kindercollege. De kindervijraad is een waardevolle nieuwe toevoeging.

Aandachtspunt!

Hoe zorgen we ervoor dat ook jongeren met een beperking en ervaringsdeskundigheid worden betrokken.

Stimulerende en veilige omgeving

Jongeren zijn zich veiliger gaan voelen in Capelle. De cijfers geven echter ook aan dat jongeren vaker hebben gestolen of iets vernield hebben. De inzet op preventie en trainingen vanuit Veilig Opgroeien lijken (nog) geen aantoonbare resultaten op te leveren.

Het effect van de Vreedzame Wijk is nog niet goed te bepalen. Het is een aanpak die een lange adem vraagt. Partners zijn positief over de aanpak omdat deze meer samenhang brengt in de inspanningen in de wijk. Zij geven ook aan positieve ontwikkelingen te zien.

Het KinderLab biedt een veilige en stimulerende omgeving voor kinderen in de kwetsbare buurten.

De samenhang tussen verschillende inspanningen vanuit het domein Jeugd en het domein Veiligheid kan nog versterkt worden, zodat ze meer impact hebben.

Aandachtspunt!

De inzet op preventie en trainingen vanuit Veilig Opgroeien lijken (nog) geen aantoonbare resultaten op te leveren. Daarnaast zijn er landelijk nieuwe inzichten over de effectiviteit van programma's. Wij gaan daarom kritisch kijken naar de effectiviteit van de diverse trainingen op het gebied van weerbaarheid en pesten.

Het effect van de Vreedzame Wijk is (nog) niet zichtbaar. Het verdient aanbeveling om in de nieuwe beleidsperiode een evaluatie van het programma uit te voeren.

Het KinderLab is een succes, daarom willen wij ook KinderLabs in de andere kwetsbare buurten in Schenkel en Oostgaarde. Daarbij willen wij ook kijken naar een samenhangende vakantieprogrammering voor de kinderen in de kwetsbare buurten.

Op onderwerpen rondom jongerenoverlast, risicogedrag, ondermijning, straatcultuur en weerbaarheid moet meer structureel worden samengewerkt om te zorgen voor meer samenhang en impact.

Aandachtspunten Financieel en organisatie

Diverse ontwikkelingen vragen om extra uren jongerenwerk die flexibel ingezet kunnen worden om in te kunnen inspelen op nieuwe doelgroepen (meiden, jongere jeugd, specifieke groepen) of vindplaatsen (onderwijs, social media). In het nieuwe jeugdbeleid willen wij onderzoeken hoe dit kan worden ingepast, indien mogelijk binnen bestaande financiële kaders.

Vanuit het onderwijs, maar ook vanuit andere partners geeft men aan het overzicht te missen over wie wat doet in het jeugdbeleid en wat er allemaal gebeurt. De gemeente zou deze rol kunnen en moeten pakken door bijvoorbeeld vaker brede bijeenkomsten rondom jeugd te organiseren en/of een digitale nieuwsbrief rondom jeugd te verspreiden.

